luettelointi vireen
MV 11-09-85

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTO

1985

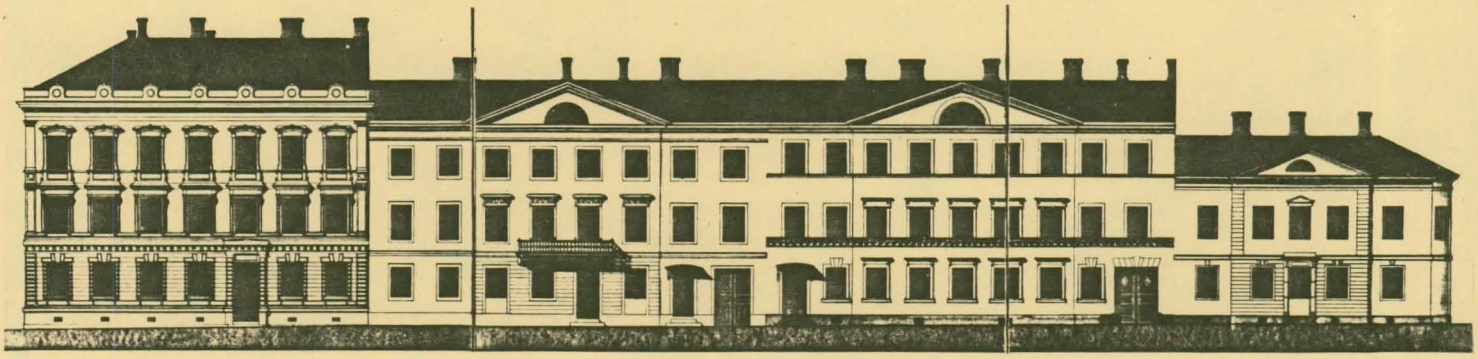

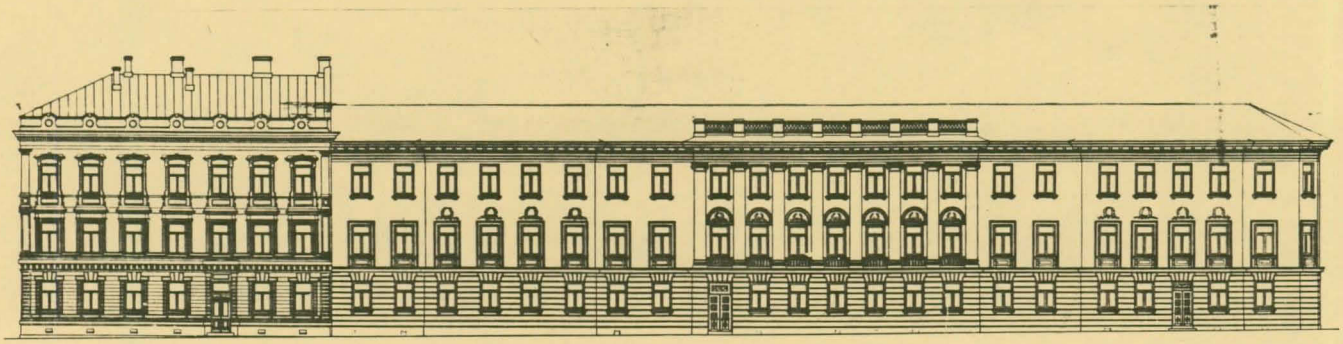

Aleksanterinkatu 4-6-8-10 rakennus- ja käyttöhistoria

IRMA LOUNATVUORI

MUSEOVIRASTO
RAKENNUSHISTORIAN OSASTO
KIRJASTO
BIBLIOTEKET
MUSEIVERKET

RHO

YLEISTÄ

Lokakuun 17. päivän vastaisena yönä 1808 Leopardin korttelista, leskirouva Dobbinin tontilta alkanut suurpalo tuhosi suurimman osan tuolloisen Helsingin keskustaa (30 suurta puutaloa, 2 kivitaloa, 27 pienempää puutaloa, ranta- ja kauppa-aittoja, laivasiltoja)(Blomstedt, Yrjö, Johan Albrecht Ehrenström. Helsinki 1963). Puheena olevien tonttien rakennuskanta tuhoutui kokonaisuudessaan:

kauppias Erik Borgströmin tontilla (Aleksanterink. 4 - Mariank. 4) kolme asuinrakennusta ja useita ulkorakennuksia, kauppias Johan Sederholmin tontilla (Aleksanterink. 6) kaksikerroksinen asuinrakennus ja ulkorakennukset, leskirouva Dobbinin tontilla (Aleksanterink. 8) kolme asuinrakennusta, keittiörakennus ja piharakennus sekä kauppias Heidenstrauchin tontilla (Aleksanterink. 10 - Helenank. 5) kaksi kaksikerroksista puurakennusta, aitat ja ulkorakennukset (Plan Ritning Öfver Helsingfors Stad. Förteckning på afbrände Byggnader, Ägarnas Namn, Tomt Nummer och Litera. Anders Kocke 20.12.1810. VA, Helsinki 29/2D 19/1).

Kaupungin uudelleen rakentamista varten asetettiin toimikunta, jonka jäsen luutnantti Anders Kocke laati asemakaavaehdotuksen 1810. Keisari hyväksyi ehdotuksen sen kaikissa pääkohdissa 1811, ja rakentaminen paloavun ja korvausten turvin voitiin aloittaa. (Carolus Lindberg ja Gabriel Rein, Asemakaavoittelu ja rakennustoiminta. Helsingin kaupungin historia III:1. Helsinki 1950.)

Aleksanterinkatu 4-6-8-10 talot ovat tulleet eri vuosikymmenillä valtion haltuun: Aleksanterinkatu 8 ostettiin jo vuonna 1852 ruotsalaisen tyttökoulun huoneustoksi, Aleksanterinkatu 10 Uudenmaan lääninhallitukselle 1893, Aleksanterinkatu 6 maanmittauskonttorin ja mm. päällikköviraston käyttöön 1896 sekä viimeisenä, 1904, Aleksanterinkatu 4 laajenneen lääninhallituksen tarpeisiin.

Suurimmat kaikkia taloja koskeneet muutokset tehtiin 1904, jolloin kiinteistöjen välille avattiin sisäinen kulkuyhteys, uusittiin täytepermannot ja tehtiin uudet tulisijat; 1915, jolloin Aleksanterinkadun julkisivun ajoportit suljettiin, julkisivut yhtenäistettiin (paitsi Aleksanterink. 4), sisätilat uudenaikaistettiin virastokäyttöön ja 1930, jolloin lääninhallituksen talossa tehtiin mm. pääportaikon ja alahallin huomattava tilallinen uudistus, Helenankadun siipi korotettiin ja levennettiin, pihanpuoleinen alkuperäinen tilasarja hävittäen ja viimeiset piharakennukset purettiin ja uudet virastosiivet rakennettiin. Viimeinen laajempi peruskorjaus on tehty 1968.

Seuraavassa tarkastellaan tonttien rakennushistoriaa kiinteistökohtaisesti. Rakennuksissa on varsinkin 1800-luvun lopulta lähtien tehty lukemattomia sisätilamuutoksia: seinien rakentamisia ja purkamisia, oviaukkojen sulkemisia ja avaamisia, uunien purkamisia, ikkunoiden uusimisia jne. Näihin yksityiskohtiin ei tässä selvityksessä ole puututtu. Jokaisesta kadunvarsirakennuksesta on pyritty esittämään sen alkuperäinen asu ja huonejärjestys.

LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Painamattomat lähteet

Valtionarkisto (VA), Helsinki
Senaatin talousosaston arkisto
Kirjeakteja
Rakennushallituksen piirustukset (RHA)
Kaupunkien asemakaavat
Keskinäisen vakuutusyhtiö Tarmon arkisto
Lakkautetut ainaispalovakuutukset

Helsingin kaupunginarkisto (HKA)
Maistraatin arkiston piirustukset

Helsingin kaupunginmuseo
Kuva-arkisto

Painetut lähteet ja kirjallisuus

Alho, Asmo - Rauanheimo, Uljas, Helsinki ennen meitä. Helsinki 1962.

Blomstedt, Yrjö, Johan Albrecht Ehrenström. Kustavilainen ja kaupunginrakentaja. Helsinki 1963.

Lindberg, Carolus - Rein,Gabriel, Asemakaavoittelu ja rakennustoiminta. Helsingin kaupungin historia III:1. Helsinki 1950.

Lundström, Ernst, Svenska fruntimmerskolan - Svenska Flickskolan i Helsingfors 1844-1944. Helsingfors 1944.

Mutreich, Margaretha, Helsingin asemakaava vuosina 1812-1817. Entisaikain Helsinki VIII. Helsinki 1970.

Stenius, Olof, Helsingin asemakaavallinen kartasto. Helsinki 1969.

Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus vuosilta 1893-1899. Helsinki 1901.

Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus vuosilta 1904-1907. Helsinki 1908.

Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus 1914-1919. Helsinki 1920.

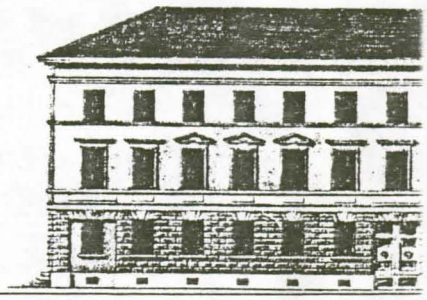

A L E K S A N T E R I N K A T U 4

Kauppias ja raatimies Erik Borgströmin tontti oli rakentamattomana aina 1820-luvulle saakka. C.L. Engel suunnitteli Borgströmille kolmikerroksisen komean empiretalon, jonka runkosyvyydeltään suuremmassa Aleksanterinkadun puoleisessa siivessä olivat Borgströmin asuin- ja edustushuoneet ja Mariankadun kapeammassa siivessä palvelusväen tilat, myymälät ja varastot. Molemmilta kaduilta oli ajoportti pihalle. Pääsisäänkäynti Borgströmin huoneistoon oli rakennuksen pihakulmauksesta. Mariankadulta oli neljä ovea kauppoihin ja varastoihin. Rakennuksen pääjulkisivu leveine keskirisaliitteineen oli Mariankadulle (VA, RHA, suunnitelmapiirustukset, päiväämättä, C.L.Engel; kuvat 1,2,3 ja 4).

Raatimies Borgströmin perilliset vakuuttivat kiinteistön 1834, ja vakuutuskirjasta käy ilmi, että rakennushanketta ei toteutettu Engelin suunnitelmien mukaisesti. Tontilla ilmoitettiin olevan kaksi 2-kerroksista, keltaiseksi maalattua, peltikattoista asuinrakennusta ja kaksikerroksinen talli-navettarakennus, jotka kaikki oli rakennettu 1825-1826. Kulmarakennuksen (no 1) ensimmäinen kerros käsitti 13 huonetta ja keittiötilat ja toinen kerros 14 huonetta, keittiön ja salin. Rakennuksen alla oli neljä kellaria.

Toisen asuinrakennuksen (no 2) pohjakerroksessa oli myymälätiloja ja palvelusväen asuntoja, toisessa kerroksessa oli kymmenen asuinhuoneen lisäksi kaksi salia. Kiinteistön vakuutussumma oli 51.650 ruplaa (VA, Tarmon arkisto, Allmänna Brandstodsbolaget i Finland, vakuutus no 172, 1834).

Ratkaiseva ero Engelin suunnitelmaan oli rakennusten toteuttaminen kahtena, erillisenä runkona ja kahden, tosin

keskenään identtisen, hieman erikorkuisen julkisivun muodostuminen Mariankadun puolelle (kuvat 5 ja 6). Asuinrakennuksen no 1 pohjakaava vastasi pääpiirteissään Engelin esittämää, sen sijaan asuinrakennus no 2 oli rungoltaan Engelin suunnittelemaa lyhyempi ja poikkesi huonejärjestykseltään Engelin piirtämästä kauppasiivestä.

Vuorimestari Fredrik Tengströmin omistaessa kiinteistön rakennettiin pihan länsilaitaan kaksikerroksinen kivinen talousrakennus Borgströmin aikaisen puurakennuksen tilalle (HKA, Maistraatin arkisto, suunnitelmapiirustus 1840-luku).

Vuonna 1852 tehtiin ehdotus kiinteistön muuttamiseksi hotelliksi, Hôtel de Russie. Suunnitelmaan kuului entisten asuinrakennusten korottaminen kolmikerroksisiksi. Entisen tallin paikalle tontin eteläreunaan suunniteltiin siipi, jonka pohjakerroksessa olisivat hotellin ravintolan keittiötilat ja yläkerroksessa kahden kerroksen korkuinen juhlasali neljine kaakeliuuneineen ja musiikkilehtereineen (HKA, Maistraatin arkisto, muutossuunnitelmat 20.9.1852; kuvat 6 ja 7).

Katurakennusten korottamisesta kuitenkin oli luovuttu ja ne säilyttivät alkuperäisen ulkonäkönsä aina 1880-luvulle saakka (kuva 5). Sen sijaan tallin paikalle toteutettiin 1856 suunnitelmien esittämä rakennus juhlasaleineen (27k. x 17k.). Konsuli J. Schramm vakuutti kiinteistön 1864 (VA, Tarmon arkisto, vakuutus no 5458).

Katurakennusten korotus toteutettiin vasta 1880-luvulla, kauppias C.O. Lindströmin omistaessa kiinteistön. Arkkitehti Th. Höijer laati muutospiirustukset 1883(VA, RHA, muutospiirustus, julkisivu Mariankadulle, Th.Höijer 1883; kuva 8. HKA, Maistraatin arkisto, muutospiirustukset, Th. Höijer 1883; kuvat 9, 10 ja 11). Korotuksen yhteydessä rakennusten klassistinen ulkoasu muutettiin uusrenessanssityyliseksi.

1904 kiinteistö siirtyi valtion haltuun. Yleisten rakennusten ylihallitus sai tehtäväkseen Aleksanterinkatu 4:n ja 6:n (tullut valtiolle 1896) yhdistämisen ja muuttamisen lääninhallituksen, vankeinhoitohallituksen, painohallituksen ja Helsingin komendantin viraston toimitiloiksi. Työt tehtiin lähinnä arkkitehti Hj. Åbergin johdolla ja arkkitehti Jac. Ahrenbergin valvonnassa. Vuonna 1905 aloitettiin keisarillisen palatsin yhteyteen rakentaa uutta valtaistuinsalia Jac. Ahrenbergin suunnitelmien mukaan. Valtaistuinsali tuli rakennettavaksi Aleksanterinkatu 4:n tontin puolelle entisen juhlasalin paikalle ja tässä yhteydessä purettiin myös naapuritonttien etelälaidan piharakennukset. Borgströmin rakennuttama asuin- ja liikerakennus no 2 jouduttiin ulkoseiniä lukuun ottamatta purkamaan ja tilalle rakennettiin valtaistuinsaliin kuuluva ala-aula, porrashuone ja vestibyli ja uusia toimistotiloja (Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus vuosilta 1904-1907. Helsinki 1908). Höijerin luomat julkisivut säilyivät tässä suuressa muutoksessa samoin kuin vuoden 1915 Aleksanterinkadun valtiontaloja koskevassa julkisivu-uudistuksessa (kuva 9).

1930-luvulla tehtiin lääninhallituksen talossa laaja sisätiloja, ennen kaikkea portaikkoja ja auloja koskeva uudistus, julkisivut yhtenäistettiin naapuritalojen mukaan ja presidentin linnan valtiosalin sisäänkäynnin eteen rakennettiin pylväikkö ja katos.

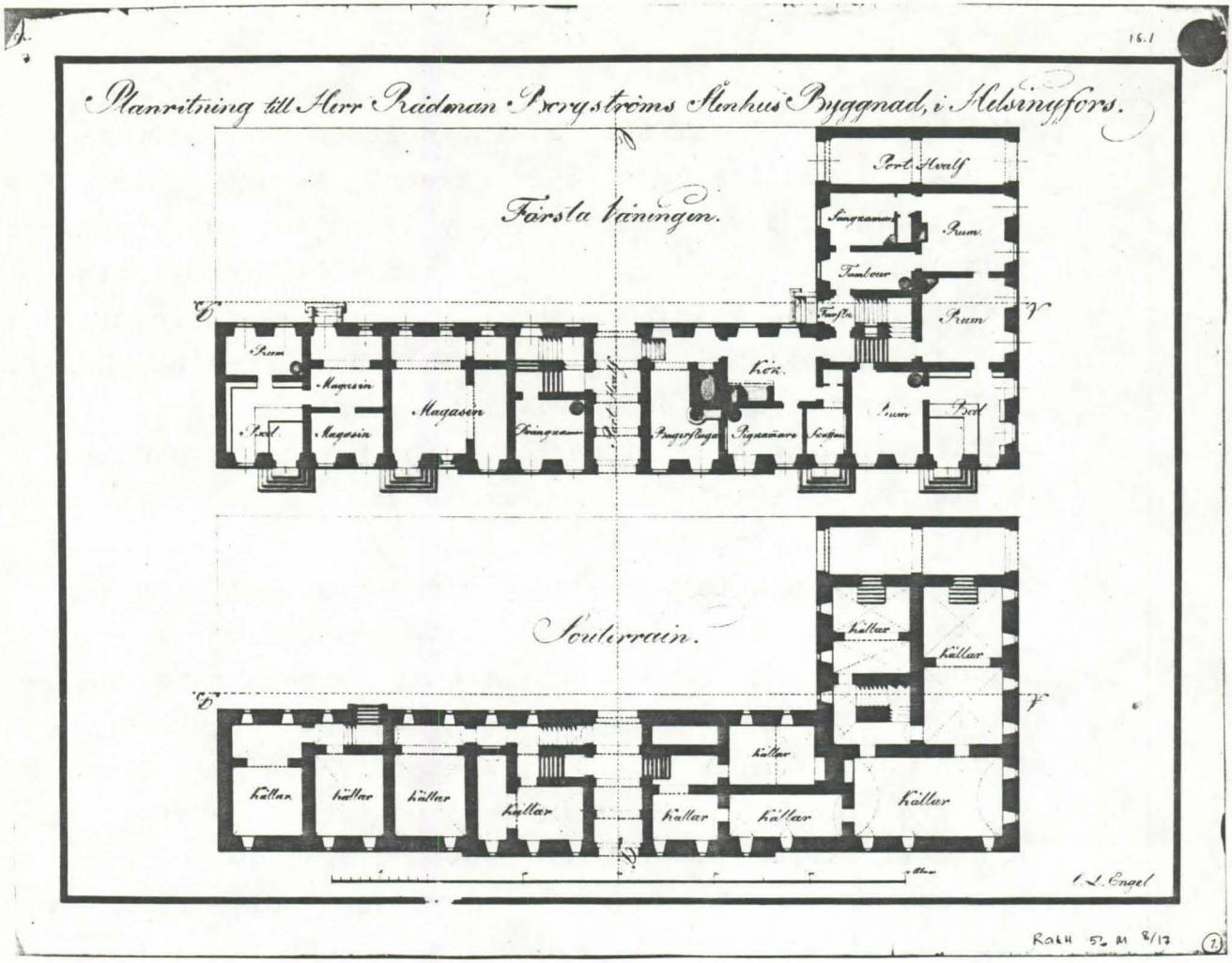

Kuvat 1 ja 2. Carl Ludvig Engelin suunnitelma raatimies Erik Borgströmin taloksi Mariankadun ja Aleksanterinkadun kulmatontille. Kellari- ja asuinkerrosten pohjat. VA. RHA.

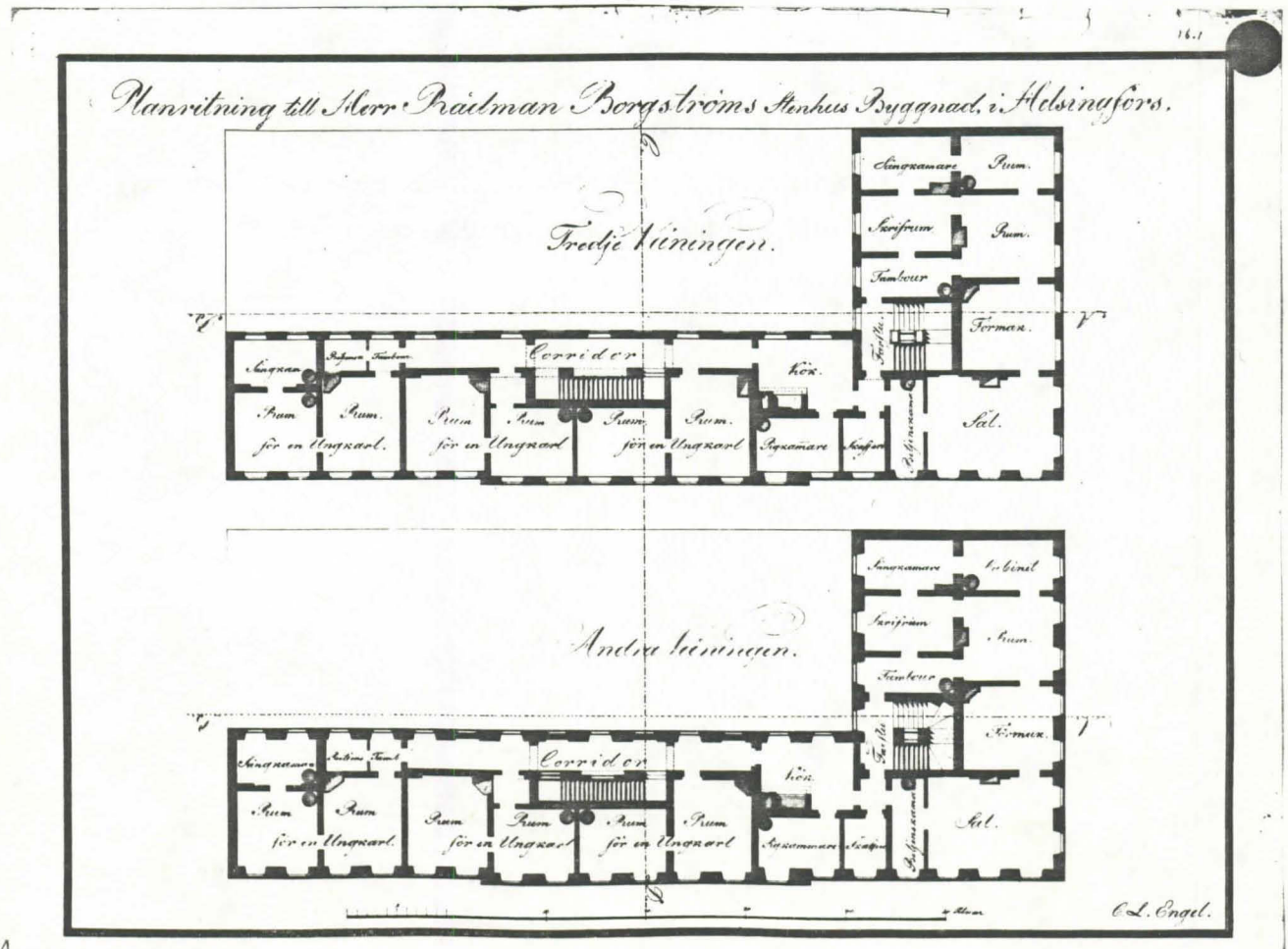

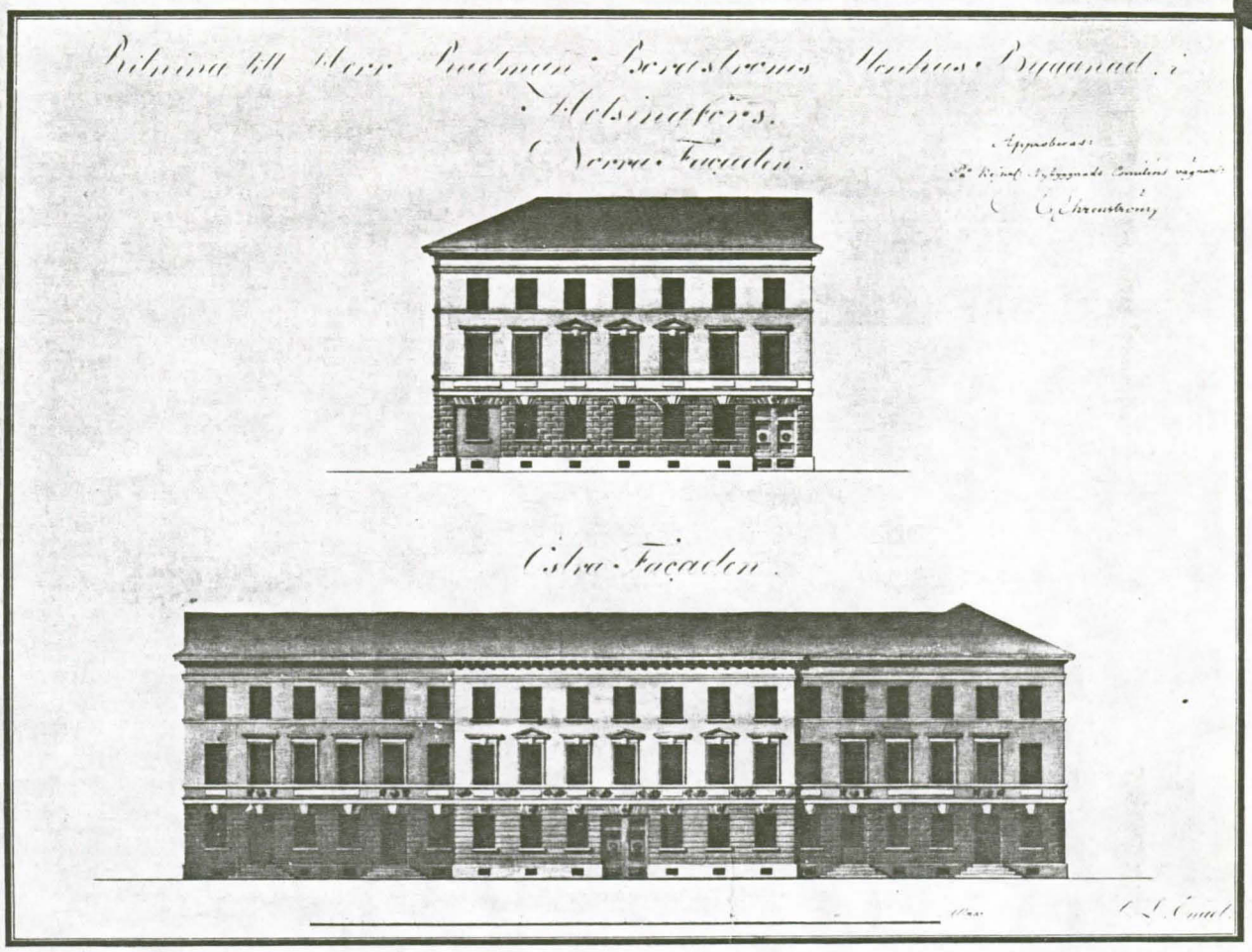

Kuvat 3 ja 4. C.L. Engelin ehdotus Borgströmin talon julkisivuiksi. Julkisivujen arkkitehtoninen korostus ei vastannut huonetilojen funktiota ja hierarkiaa. Esimerkiksi Mariankadun puolella keskirisaliitin korostetun toisen kerroksen kohdalla oli palvelusväen huoneita. VA. RHA.

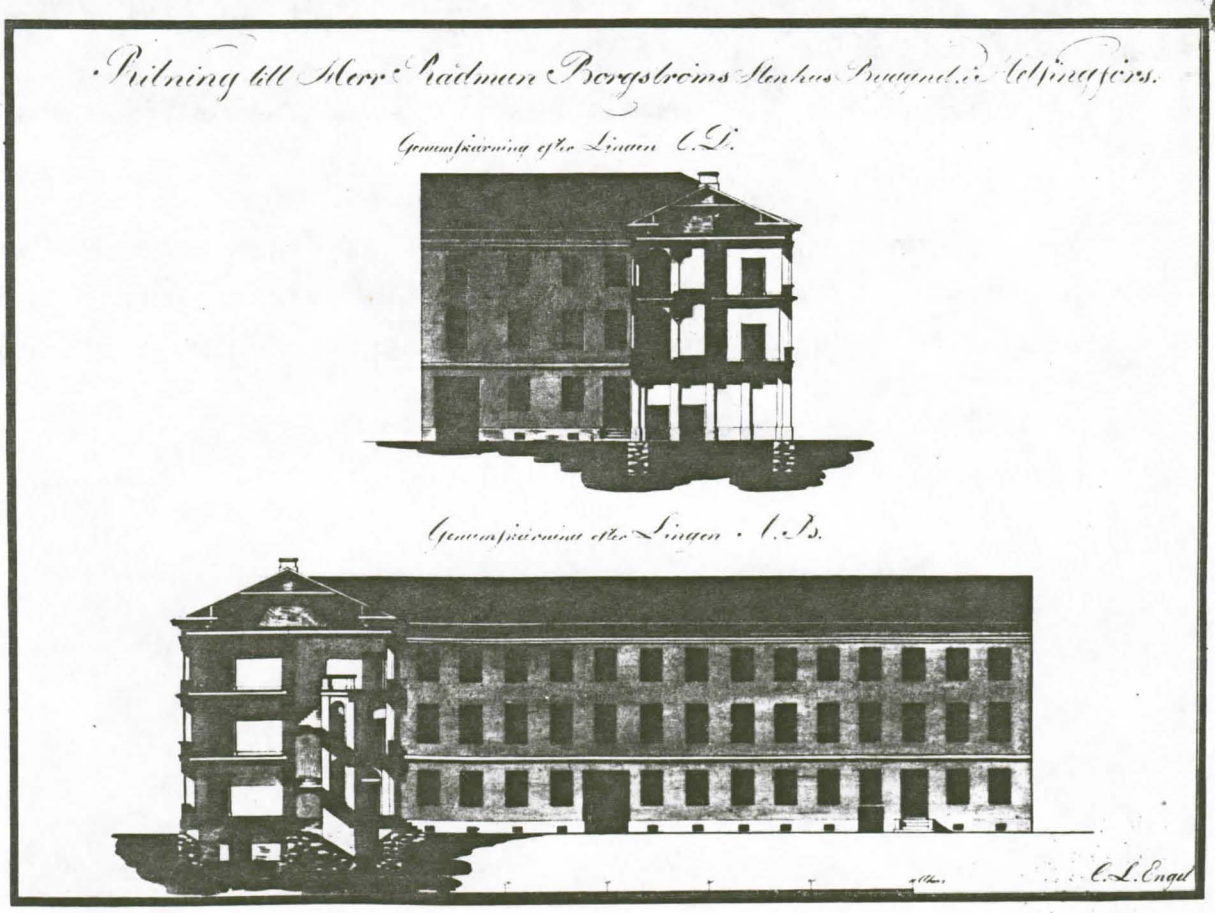

RaGH 56,M 8/17 ... 3

Kuva 5. Raatimies Erik Borgströmin 1825-1826 rakennuttamat asuintalot 1870-luvulla otetussa valokuvassa. Kuva teoksesta Asmo Alho - Uljas Rauanheimo, Helsinki ennen meitä. Helsinki 1962.

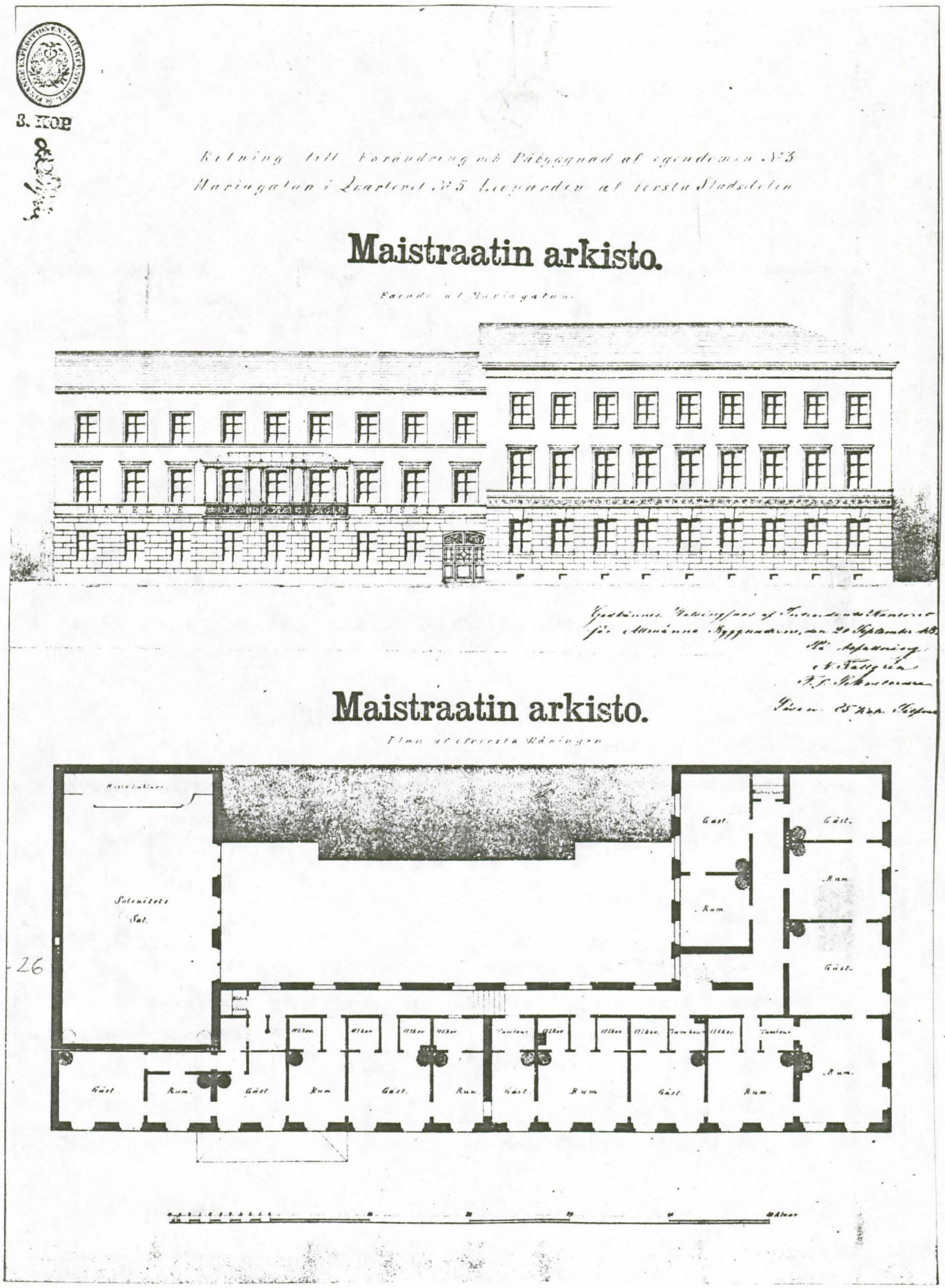
Maistraatin arkisto.
HÔTEL DE
RUSSIE
Maistraatin arkisto.
Gäst.
Rum.
Gäst.
Rum.
Gäst.
Rum

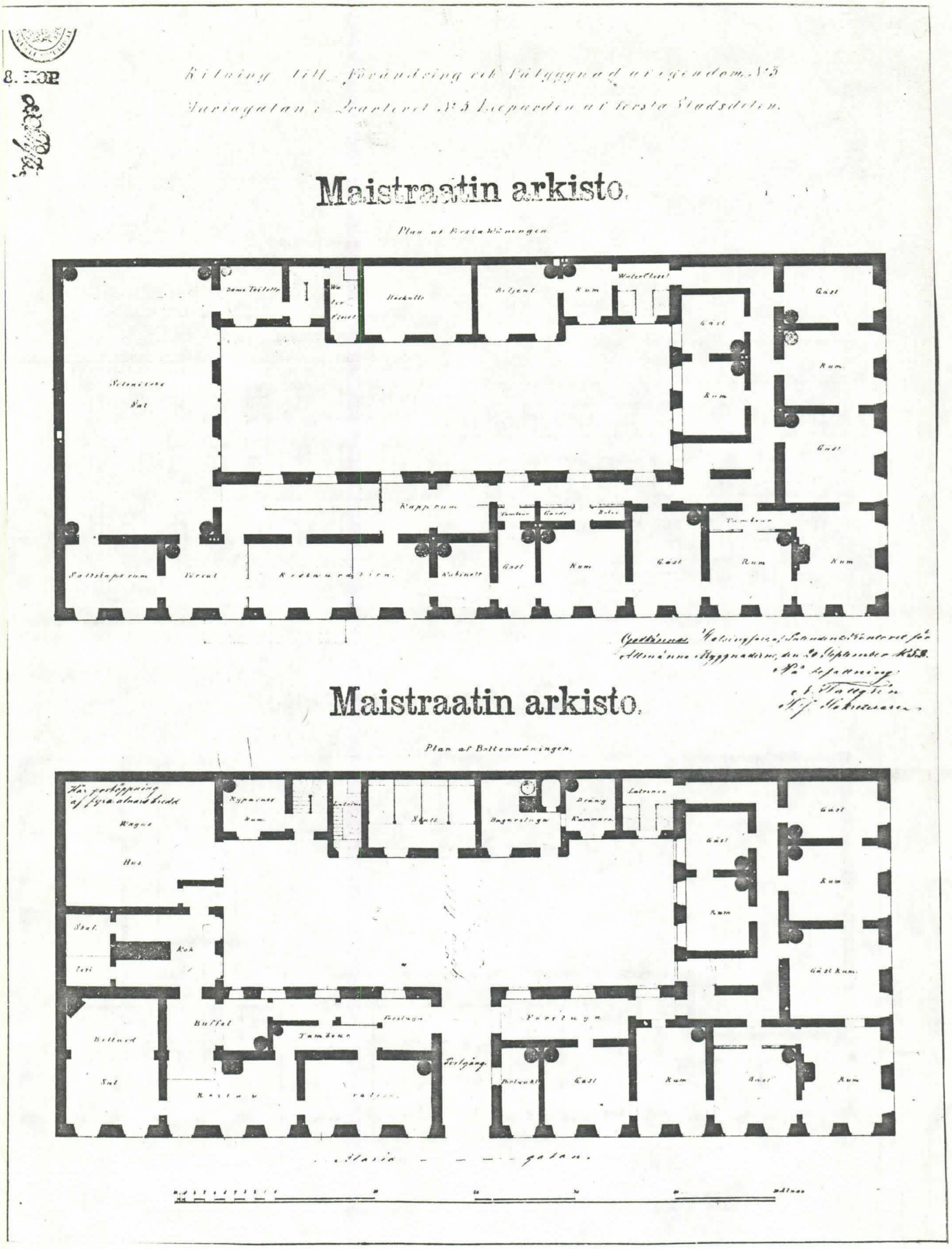

Kuva 7. 1852 suunnitellun hotellin ensimmäinen ja toinen kerros. Ravintola on sijoitettu etelänpuoleiseen asuinrakennukseen, keittiö ja juhlasali entisen tallirakennuksen paikalle. HKA, Maistraatin arkisto.

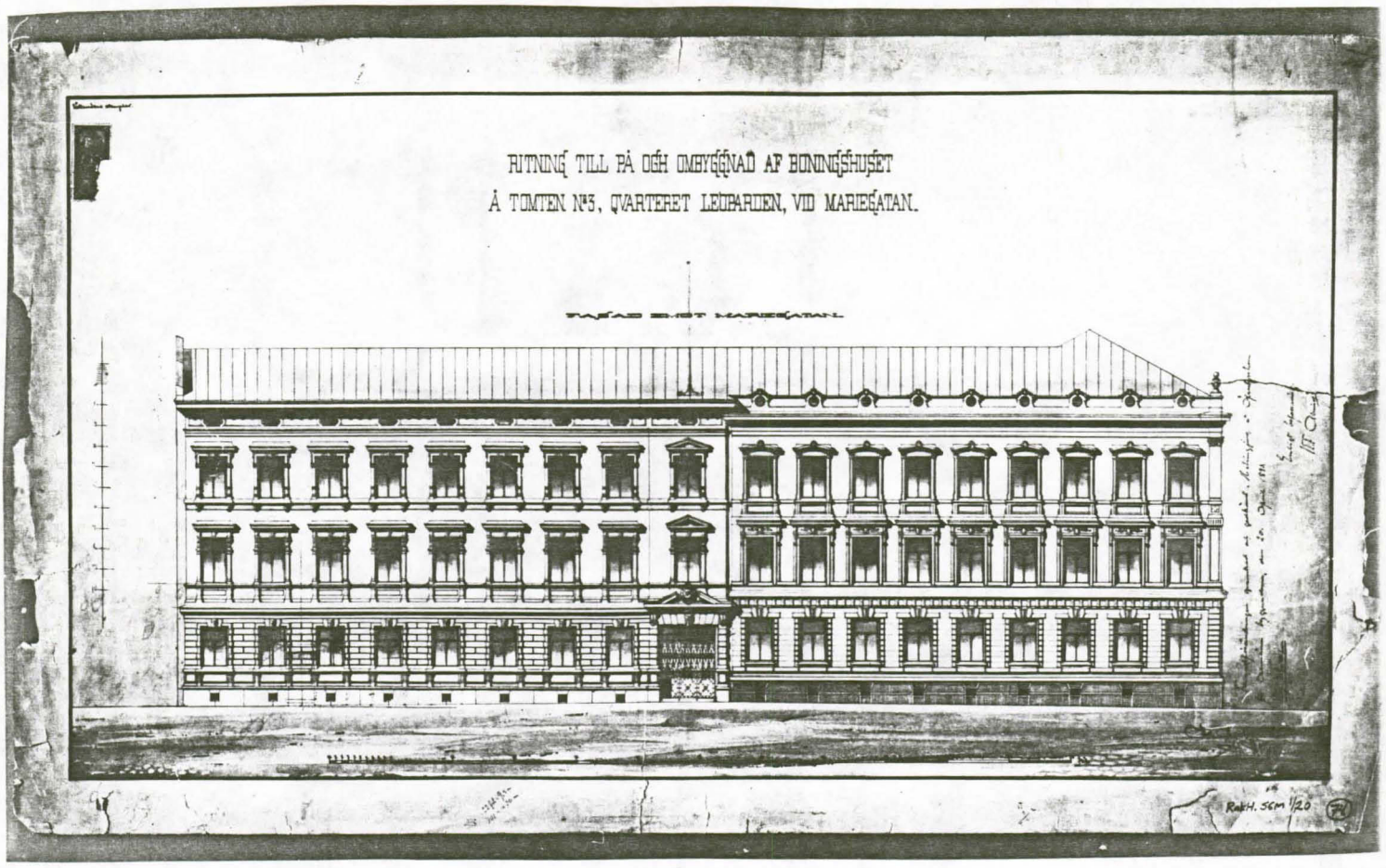

Kuva 8. Arkkitehti Th. Höijerin suunnitelma asuinrakennusten korottamiseksi ja julkisivun ajanmukaistamiseksi 1883, julkisivu Mariankadulle. Rakennusten tasoero on nähtävissä vielä ensimmäisessä kerroksessa ja ullakon linjassa. VA. RHA.

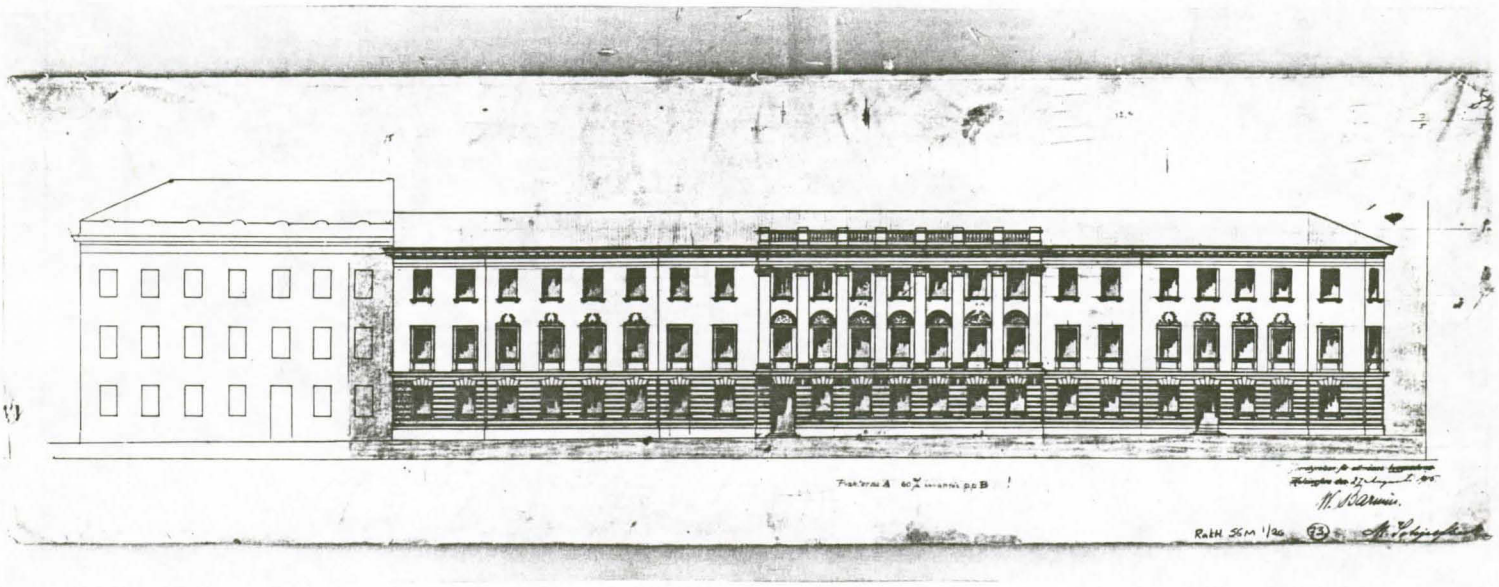

Kuva 9. Aleksanterinkatu 6-8-10 julkisivumuutos 1915. Lääninhallituksen käytössä oleva kulmatalo ei kuulunut muutossuunnitelmaan. Se säilytti uusrenessanssiasunsa aina 1930-luvulle saakka, jolloin sen fasadit muutettiin yhdenmukaisiksi naapuritalojen kanssa ja kattolinjojen tasoerot poistettiin. Lääninhallituksen ulko-ovi on tässä vaiheessa jo siirretty nykyiselle paikalleen. Katso myös kansilehti. VA. RHA.

RITNING TILL PÅ OCH OMBYGGNAD AF BONINGSHUSET

Å TOMTEN Nº5, QVARTERET LEOPARDEN VID MARIEGATAN.

[redacted]

PLAN AF BOTTENVÅNINGEN.

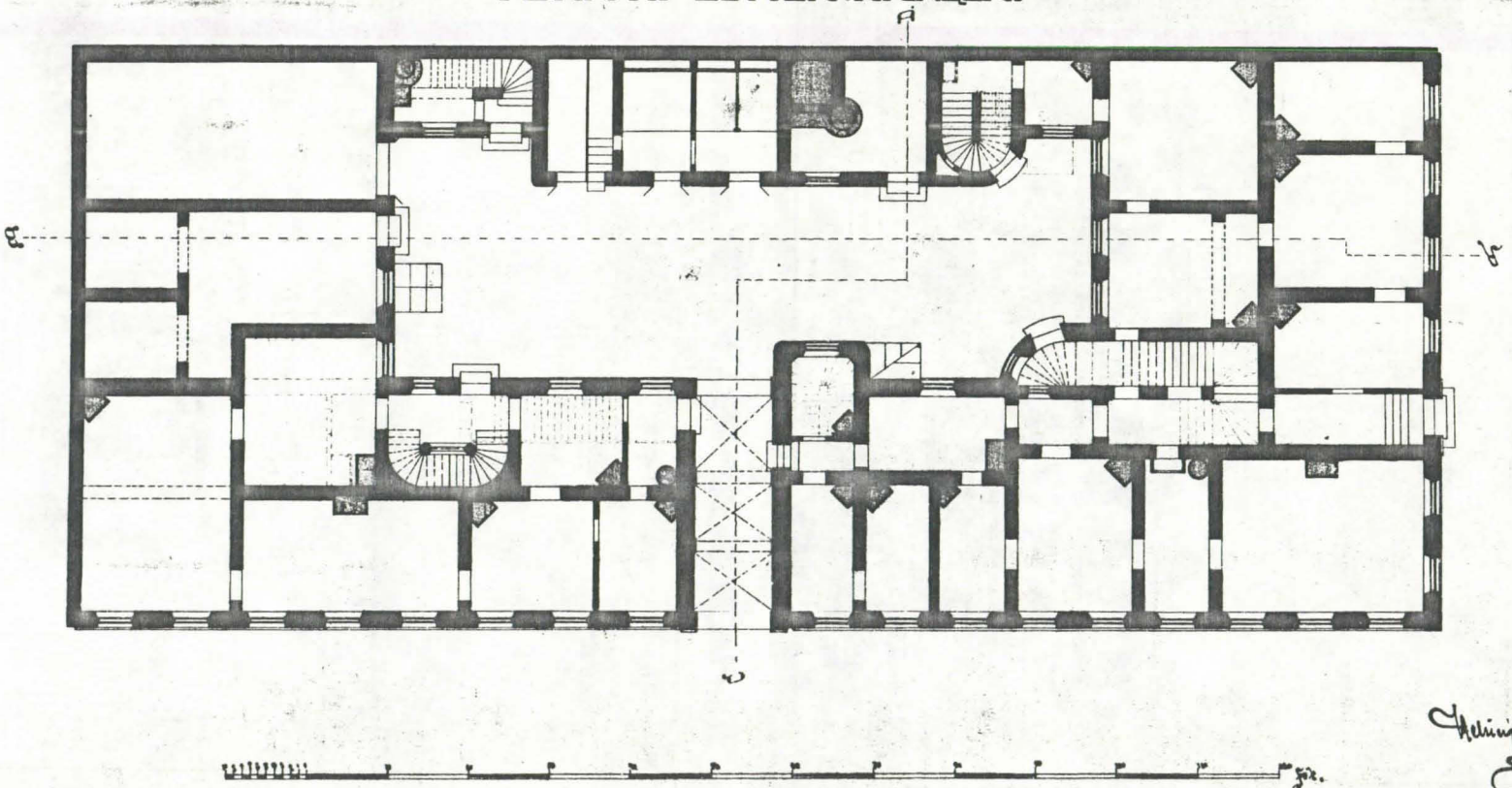

Helsingfors i April 1883.

Kuva 10. Th. Höijerin muutossuunnitelma ensimmäistä kerrosta varten 1883. Portaikot esitettiin uudistettaviksi. Katuovi Aleksanterinkadulle oli avattu 1862. HKA. Maistraatin arkisto.

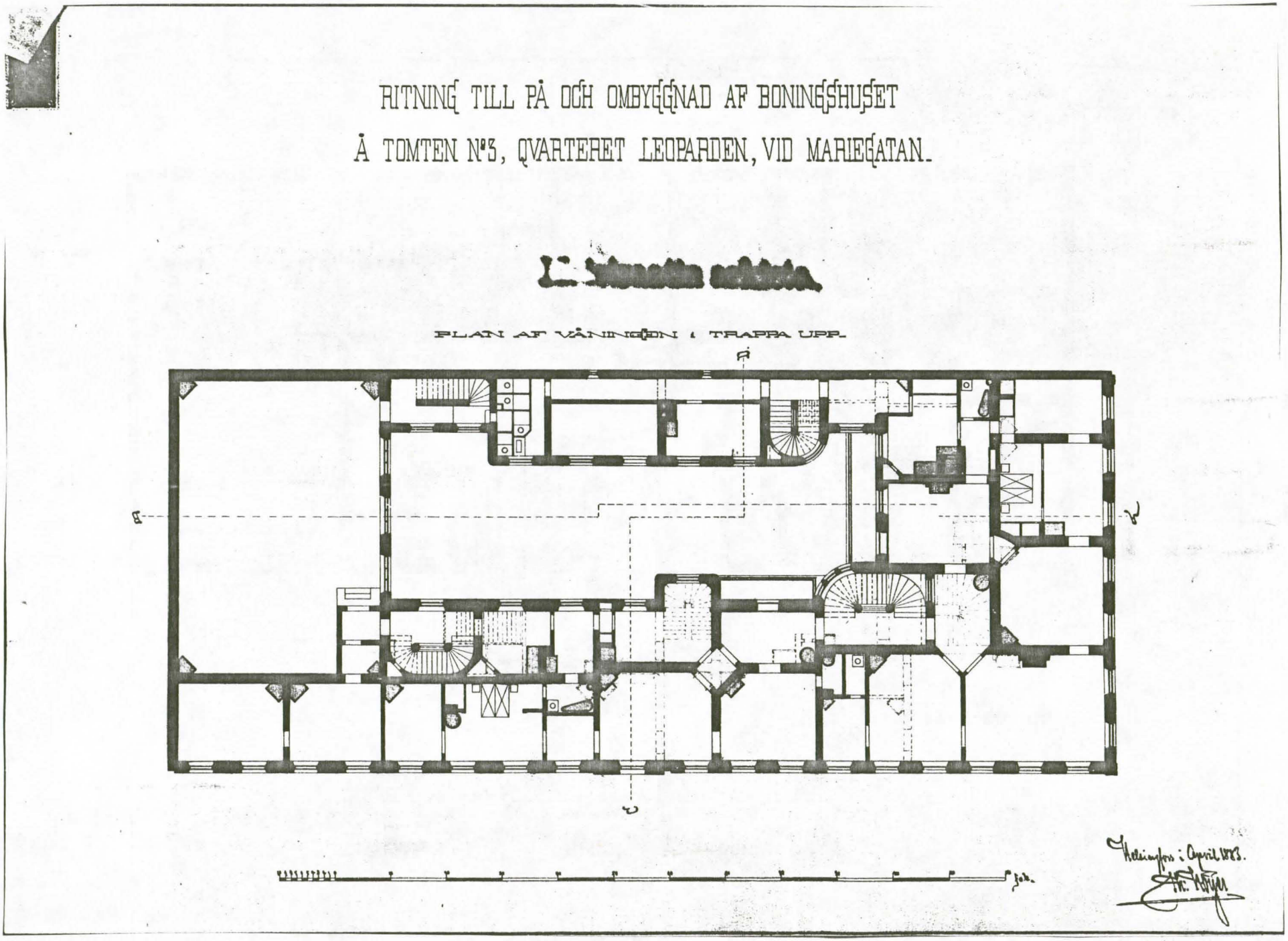

Kuva 11. Toisen kerroksen muutos- ja korjaussuunnitelma, Th. Höijer 1883. HKA. Maistraatin arkisto.

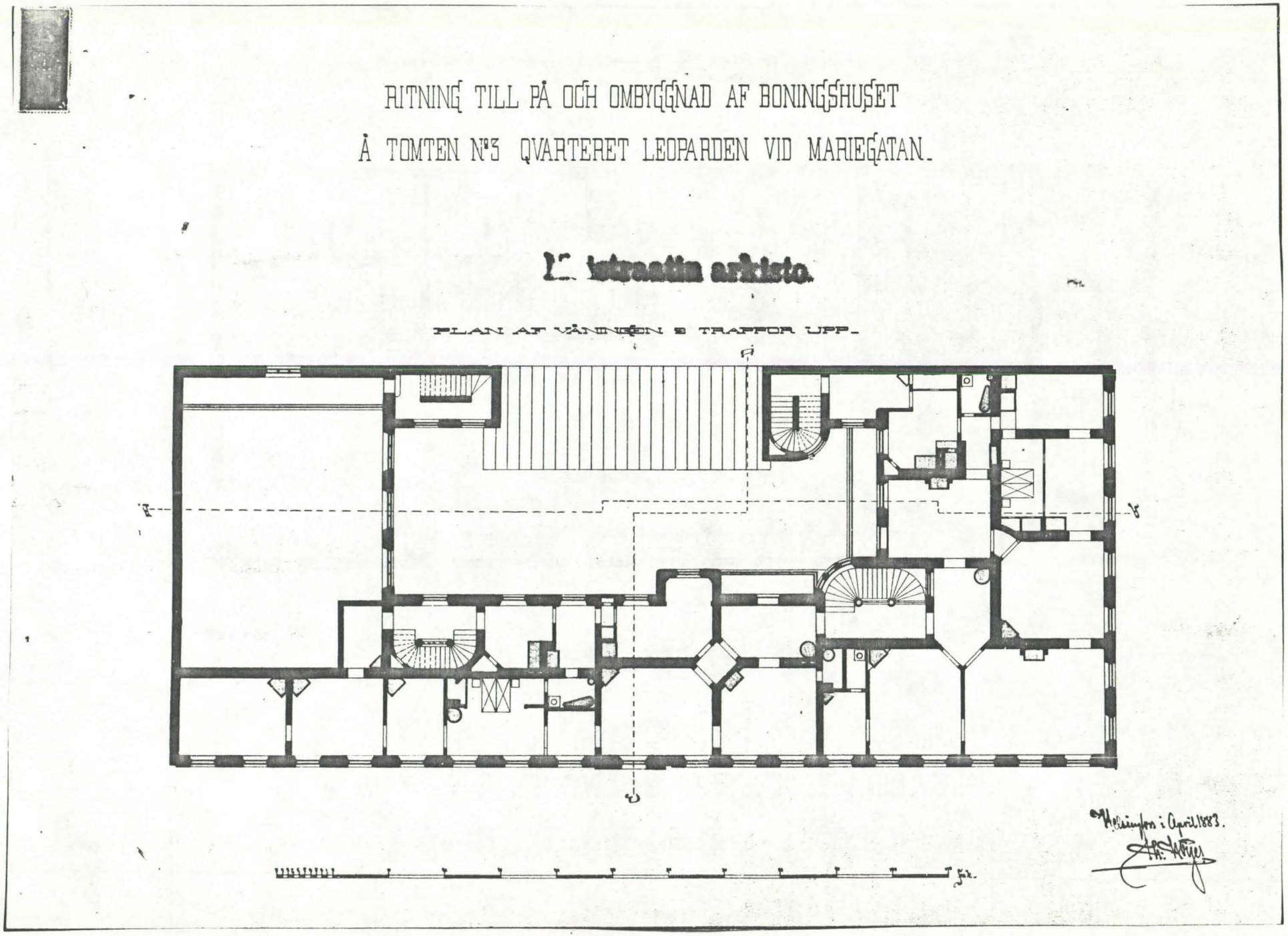

Kuva 12. Kolmannen eli korotusosan pohjakaava. Th.Höijer 1883. HKA. Maistraatin arkisto.

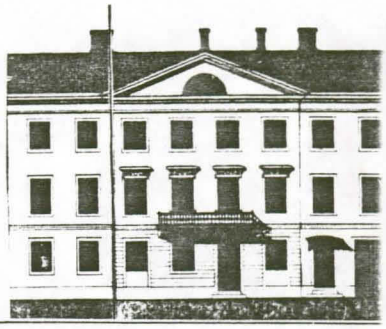

A L E K S A N T E R I N K A T U 6

Linnoituskonduktööri L. Wannberg suunnitteli kauppias G.A. Sederholmin omistamalle tontille kaksikerroksisen poikkisiivellä laajennetun kivitalon, jotka suunnitelmat jälleenrakentamiskomitea hyväksyi 11.8.1812 (VA, RHA, julkisivu, pohjat; kuva 1). Vuonna 1835 tehdystä palovakuutuksesta käy kuitenkin ilmi, että rakennus oli kolmekerroksinen ja saanut jo sen ulkoasun, mikä sillä oli aina 1915 saakka (kuva 2). Palovakuutuksen mukaan kivitalon ensimmäisessä kerroksessa oli 18 huonetta ja kaksi holvattua porttikäytävää, mutta ei myymälähuonetta, jonka Wannberg oli sijoittanut ajoportin vasemmalle puolen. Toisessa kerroksessa oli yhteensä 21 huonetta eli asuinhuoneita, sali ja ruokasali sekä keittiö ja kolmannessa kerroksessa 11 kamarin lisäksi sali, ruokasali ja keittiötilat. Sekä katurakennuksen että siiven ullakolle oli sisustettu viisi huonetta ja keittiöt.

Liitteenä olevasta palovakuutusasiakirjasta saa selkeän kuvan interiöörien yksityiskohdista ja rakenteista (liite 1).

Tontilla oli 1834 lisäksi 1814 valmistunut kivinen ulkorakennus (40½ k. x 12½ k.) ja ristikkorakenteinen ulkorakennus vuodelta 1833 (19 k.x 6 k.). Rakennuskanta vakuutettiin 64.800 ruplan arvosta (VA, Tarmon arkisto, vakuutus no 1058, 1835).

1864 rakennutti kiinteistön tuolloinen omistaja, litografi F. Liewendal puisen ulkorakennuksen paikalle arkkitehti Basilierin suunnitteleman kaksikerroksisen varasto- ja asuinrakennuksen ateljeeverantoineen (VA, RHA, suunnitelmapiirustus 1864; kuva 3). Vuodesta 1866 laajennetussa ateljeessa toimi valokuvaamo. Liewendal avasi 1886 talossaan maan ensimmäisen yksityisen panttilainaamon.

Vuoden 1896 alussa kiinteistö hankittiin valtion haltuun. Yleisten rakennusten ylihallitus sai tehtäväkseen laatia piirustukset ja kustannusarvion talon muuttamiseksi siten, että ensimmäiseen kerrokseen voitiin sijoittaa lääninmaanmittauskonttori ja toiseen kerrokseen päällikköhallitus ja kolmanteen huoneustot kenraalikuvernöörin Suomen sotaväen esikunnalle sekä vaivaishoidon tarkastajalle. Pihasiipeen sijoitettiin vahtimestarien asuntoja (Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus 1893-1899. Helsinki 1901).

1904 Jac. Ahrenberg suunnitteli Aleksanterinkatu 4:n ja 6:n tilojen yhdistämisen lääninhallituksen, vankeinhoitohallituksen, painohallituksen, lääninhallituksen ja tullihallituksen tiloiksi. Läänin maanmittauskonttori muutti Aleksanterinkatu 10:een (Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus 1904-1907. Helsinki 1908).

1913 tehdyssä korjauksessa laajenivat lääninhallituksen tilat Aleksanterinkatu 6:n puolelle. Maaherran työhuoneet sijoitettiin talon toiseen kerrokseen, Sederholmin entisiin edustushuoneisiin. Yleisöä varten avattiin katuovi ajoportin vasemmalle puolelle (kuva 4). 1915 suunniteltiin Aleksanterinkadun kolmen valtiontalon julkisivuille yhtenäinen, klassistinen ulkoasu (VA, RHA, muutossuunnitelma 27.8.1915, W. Barmin, M. Schjerfbeck; kuva 5).

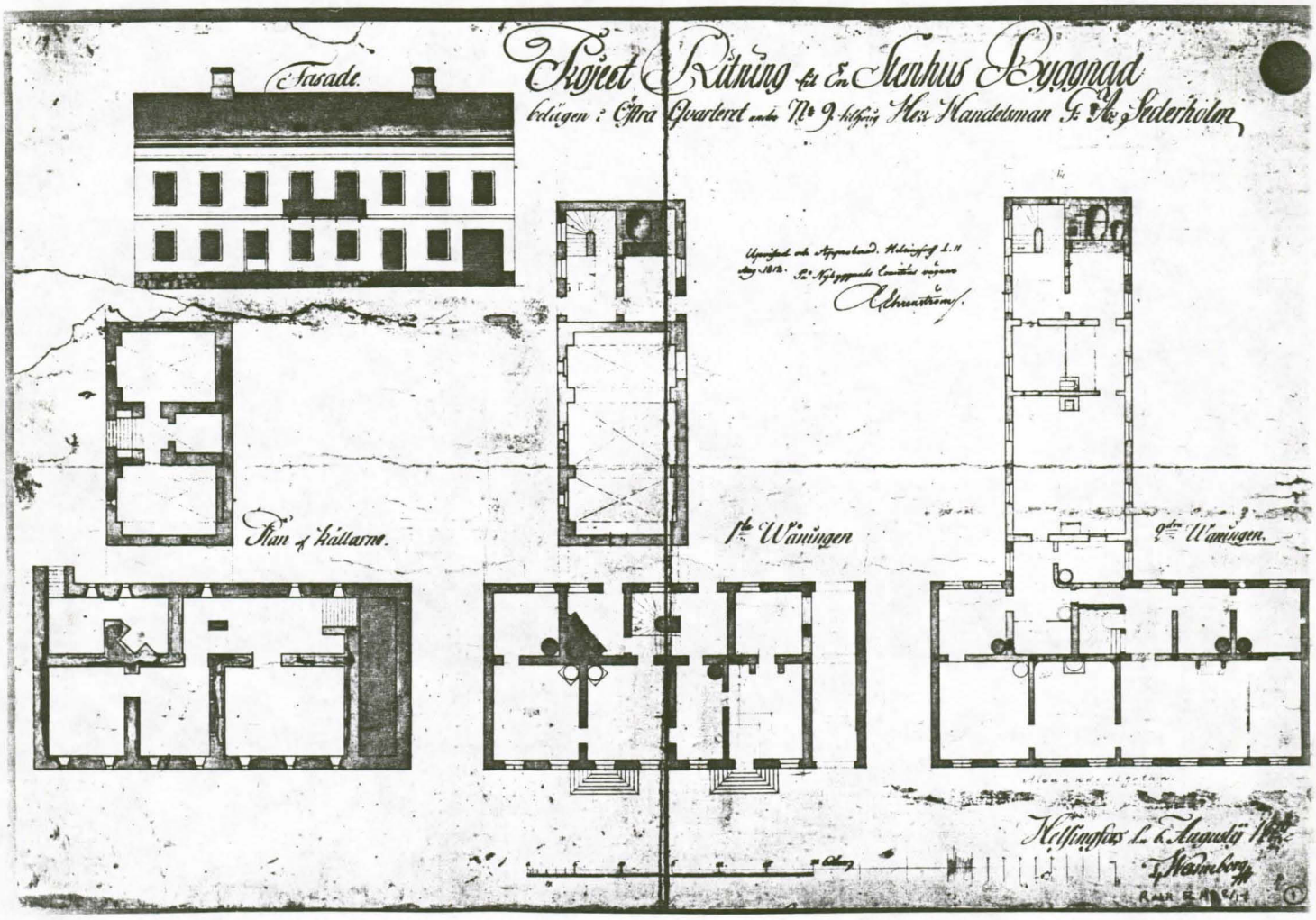

Kuva 1. L. Wannbergin 1812 laatima suunnitelma Sederholmin taloksi Aleksanterinkatu 6:ssa. Kaksikerroksisen katurakennuksen julkisivun keskeisiä tekijöitä ovat toisen kerroksen parveke ja symmetrisesti sijoitetut ovi ja valeovi portaineen sekä pienet lunetinmuotoiset kattoikkunat. Rakennus oli 1835 mennessä kolmikerroksinen, myös poikkisiiven osalta. Kadunpuoleiset huonesarjat ovat säilyttäneet näihin päiviin saakka alkuperäisen pohjakaavansa. VA. RHA.

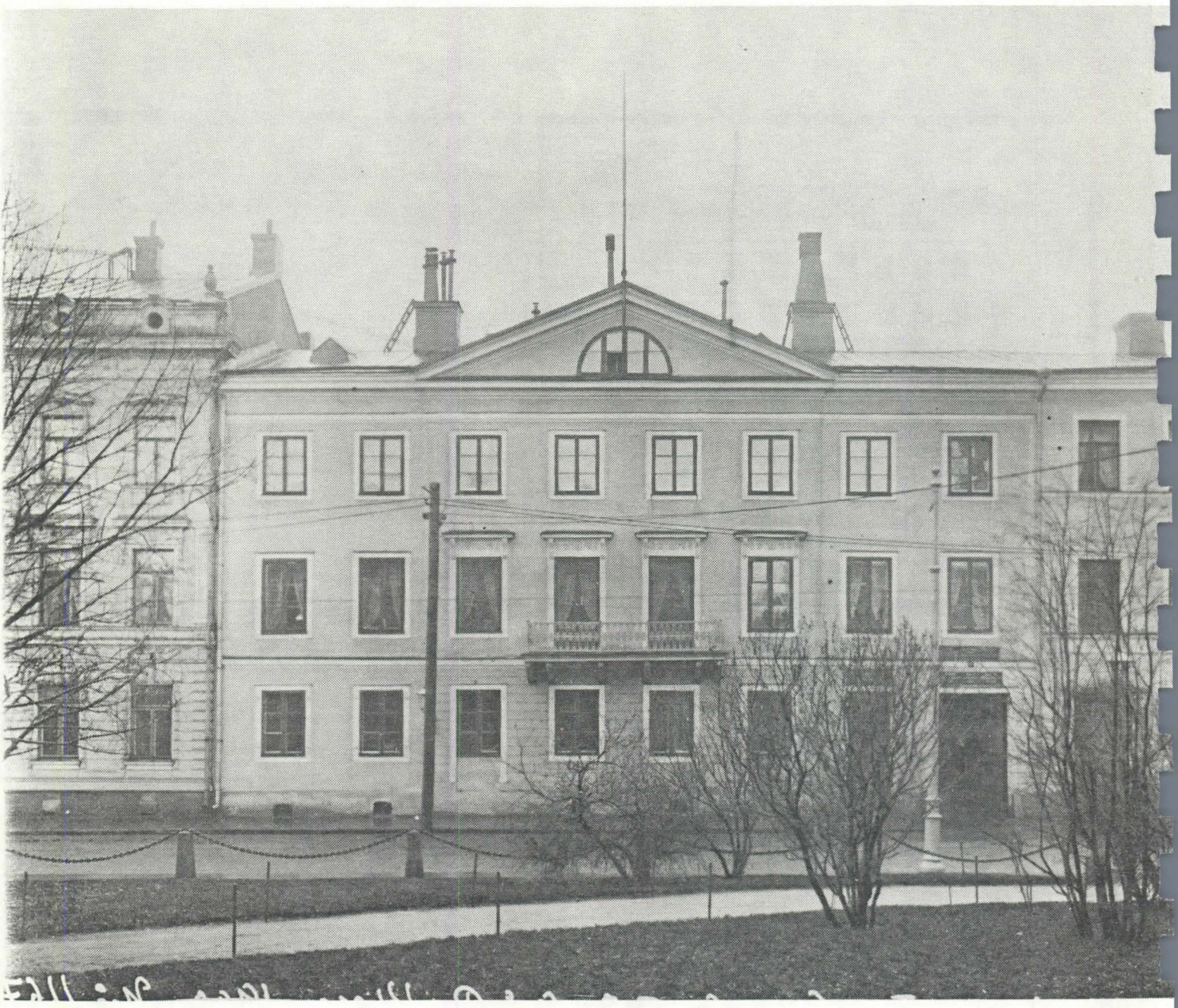

Kuva 2. Aleksanterinkatu 6 1900, jolloin siinä toimi mm. maanmittauskonttori ja Suomen sotaväen esikunnan kenraalikuvernööri. Kaikissa kerroksissa vielä empireajan 6-ruutuiset ikkunat. Valok. A.E. Rosenbröijer 1900. Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto.

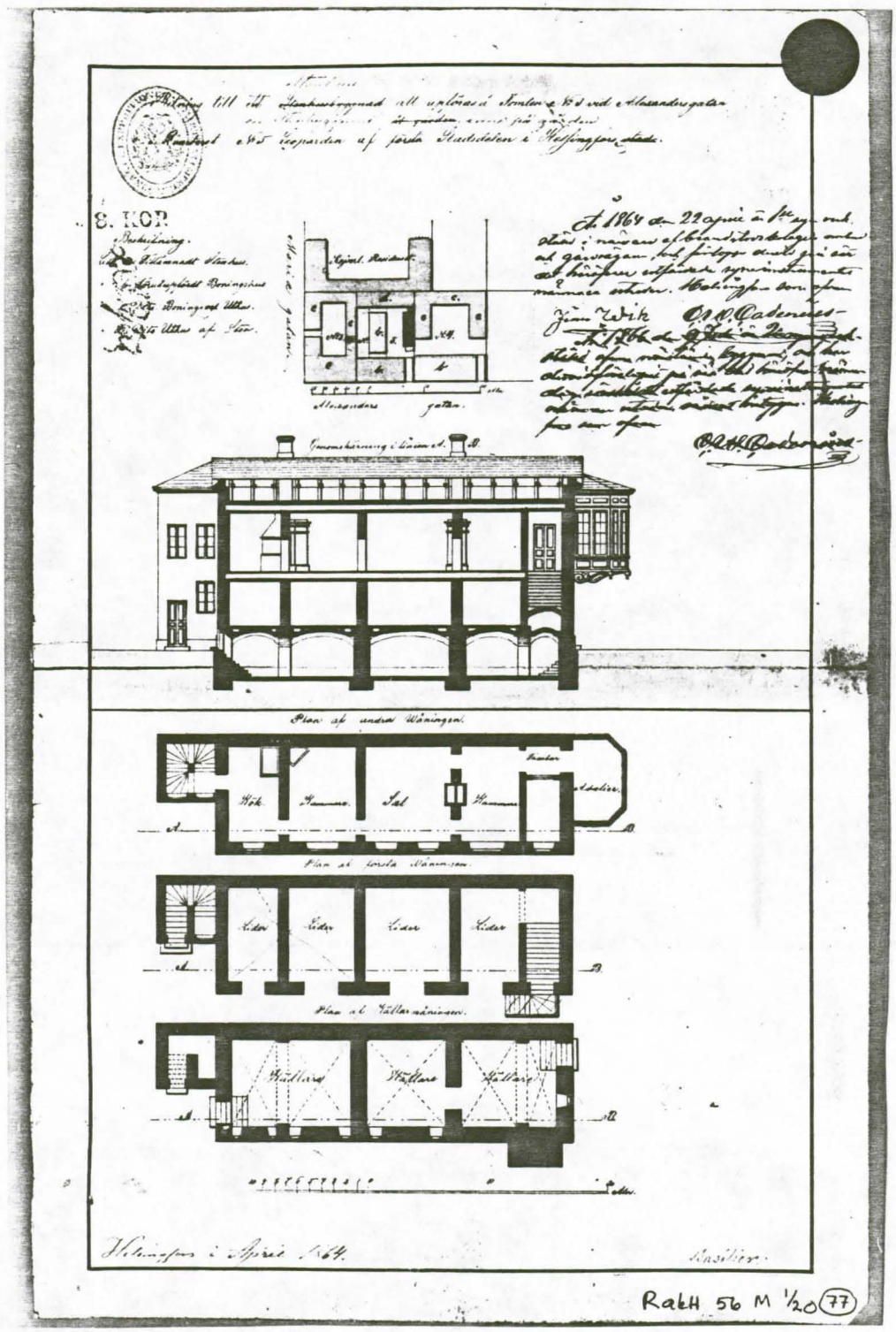

Kuva 3. Litografi Liewendalin rakennuttama asuin- ja ateljeerakennus, arkkitehti Basilierin suunnitelma 1864. Ateljeen pääty koristeellisine verantoineen oli nähtävissä kadulta ajoportin kautta. Piharakennus purettiin 1930-luvun korjauksen yhteydessä. VA. RHA.

Kuva 4. Aleksanterinkatu 6 kuvattuna 1914, jolloin siinä oli lääninhallituksen, lääkintähallituksen ja tullihallituksen tiloja. Maaherran virkahuoneet olivat toisessa kerroksessa, kadulla seisovien miesten kohdalla. Kolmannen kerroksen ikkunat on muutettu T-karmillisiksi. Valok. Helsingin kaupunginmuseo.

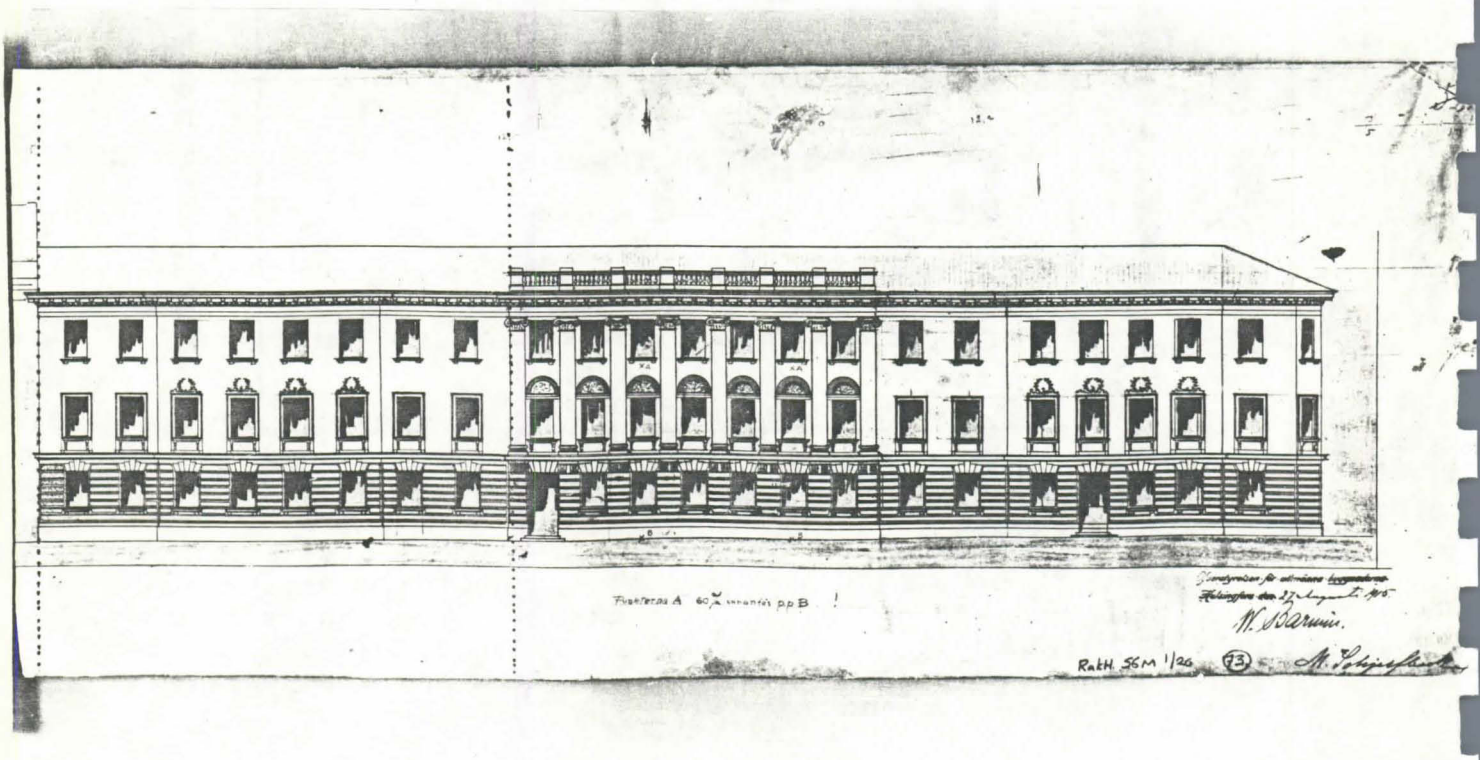

Kuva 5. Aleksanterinkadun valtiontalojen uudistettu julkisivu 1915, pisteviivoitettu osa Aleksanterinkatu 6. Katuovi ja ajoportti on suljettu, parveke ja päätykolmio purettu ja fasadin entistä keskikohtaa korostettu toisen kerroksen ikkunoiden yläpuolella olevilla seppeleillä. VA. RHA.

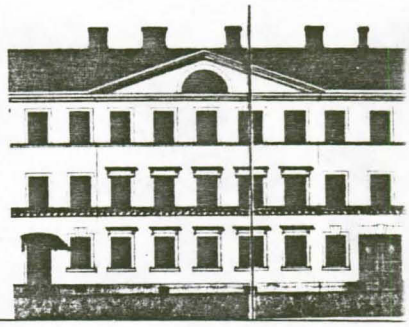

Palon jälkeen leskirouva Dobbinin tontti oli siirtynyt kauppias J.H. Weckmanille, joka tilasi luutnantti Anders Kockelta suunnitelmat kivitaloaan varten. Jälleenrakentamiskomitea hyväksyi Kocken ehdotuksen 30.7.1813 (VA, RHA; kuva 1). Kocken suunnitelma esittää kolmekerroksisen rakennuksen, jossa on viiden ikkuna-akselin levyinen, pilastereilla jäsennelty keskirisaliitti päätykolmioineen. Risaliitinoikeassa laidassa on käynti kauppapuotiin ja vasemmalla on symmetrian vuoksi oven kehystystä vastaava ikkunalistoitus. Käynti taloon on pihafasadin keskikohdalla, edustavimmat huoneet muodostavat huonesarjan katusivulle. Rakensiko kauppias Weckman talonsa Kocken suunnitelman mukaan ei asiakirjojen puuttuessa käy ilmi. Joka tapauksessa piirustussarja seuraavan omistajan, salaneuvos Carl Johan Walleenin ajalta 1850-luvun alusta osoittaa, että rakennus tietyssä määrin poikkesi Kocken ehdotuksesta (Va, Senaatin talousosasto KD 68/62 1853; kuvat 2, 3 ja 4). Julkisivu on suhteiltaan Kocken suunnitelmaa vastaava, mutta arkkitehtonisissa yksityiskohdissa on tapahtunut muutoksia. Pääporras komeine alahalleineen on siirretty kadun puolelle, kauppaa ei ole rakennettu tai se on Walleenin aikana lopetettu, selkeytetty pohjakaava perustuu pääpiirteissään Kocken suunnitelmaan.

Vuonna 1852 valtio hankki Walleenin kiinteistön 1844 perustettua ruotsalaista tyttökoulua varten. Yleisten rakennusten ylihallitus teki samana vuonna suunnitelman asuinrakennuksen muuttamiseksi koulun tarpeisiin soveltuvaksi (VA, RHA, suunnitelmapiirustus 28.9.1852, E. Lohrmann; kuva 5). Syksyllä 1853 koulu muutti Aleksanterinkadun tiloihin, ja esitetyt korjaukset urakoitiin kesäloman 1854 aikana (VA, Senaatin talousosasto KD 68/62 1853; Lundström, Ernst, Svenska fruntimmersskolan - Svenska flickskolan i Helsingfors 1844-1944. Helsingfors 1944).

Tontilla oli todennäköisesti päärakennuksen aikoihin rakennettu kivinen kaksikerroksinen piharakennus (kuva 6).

Piharakennuksen itäsiipi, jonka pohjakerroksessa oli suuri leivintupa ja puuliiterit ja toisessa kerroksessa neljän huoneen ja keittiön asunto, muutettiin 1871 koulun voimistelusaliksi. Voimistelusalirakennus yhdistettiin päärakennukseen kaksikerroksisella käytävällä siten, että päärakennuksen toisen kerroksen porrashallista oli yhteys suoraan voimistelusaliin (VA, RHA, muutospiirustus 29.4. 1871, A.H. Dahlström; kuvat 7 ja 8). Tyttökoululle valmistui uusi koulutalo Bulevardille 1885 ja Aleksanterinkadun tilat vapautuivat valtion virastojen käyttöön.

1885 päärakennuksen kahteen kerrokseen sijoitettiin yleisten rakennusten ylihallitus ja kolmanteen lääkintähallitus (VA, RHA, muutospiirustukset 21.7.1885, A.Norden, Th, Granstedt; kuvat 9 ja 10). Piirustussalit ja I arkkitehdin huone olivat ensimmäisessä kerroksessa, toimistotilat, istuntosali sekä yli-intendentin huone ja kirjasto toisessa kerroksessa.

1905 lääkintähallitus sai uudet tilat naapuritalosta (Aleksanterinkatu 6) ja sen tilalle tuli kalastusten tarkastuslaitos. Tässä vaiheessa Aleksanterinkadun valtiontalot liitettiin sisäisellä yhteydellä suureksi virastotalosarjaksi.

Yleisten rakennusten ylihallitus toimi talossa vuoteen 1915 saakka, jolloin muutti Rauhankadun toimitaloonsa. Aleksanterinkatu 6-8-10 julkisivumuutos hävitti vanhan kauppiastalon hyvin säilyneen katufasadin 1915 (kuvat 11 ja 12).

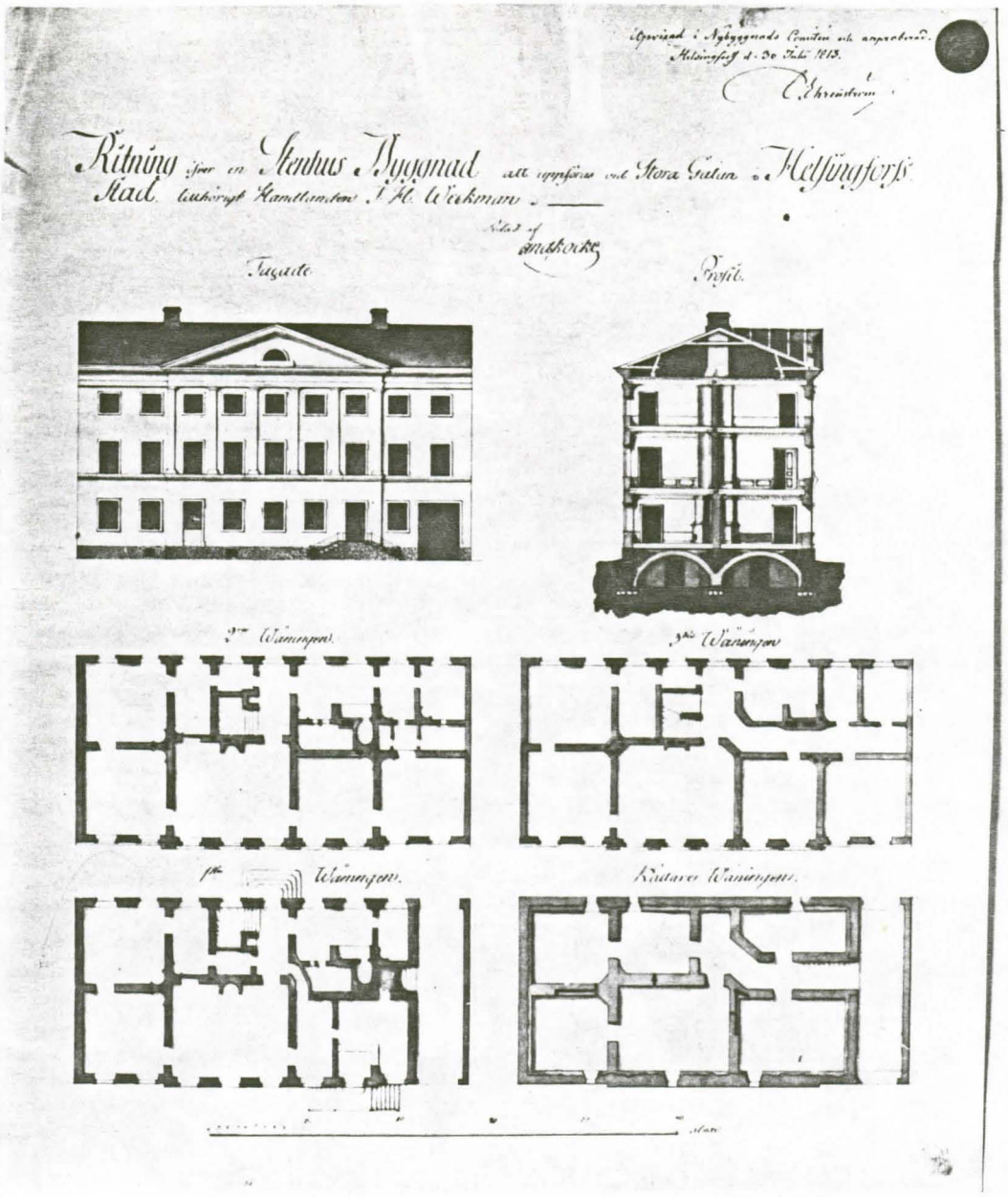

Kuva 1. Anders Kocken suunnitelma kauppias Weckmanin kivitaloksi 1813. Huomiota kiinnittää ikkunakorkeuksien erilaisuus. Vastaavanlainen ikkunajäsentely oli myös naapuritalossa eli Sederholmin talossa, ks. Aleksanterinkatu 6, liite 1 s. 5,6. VA. RHA.

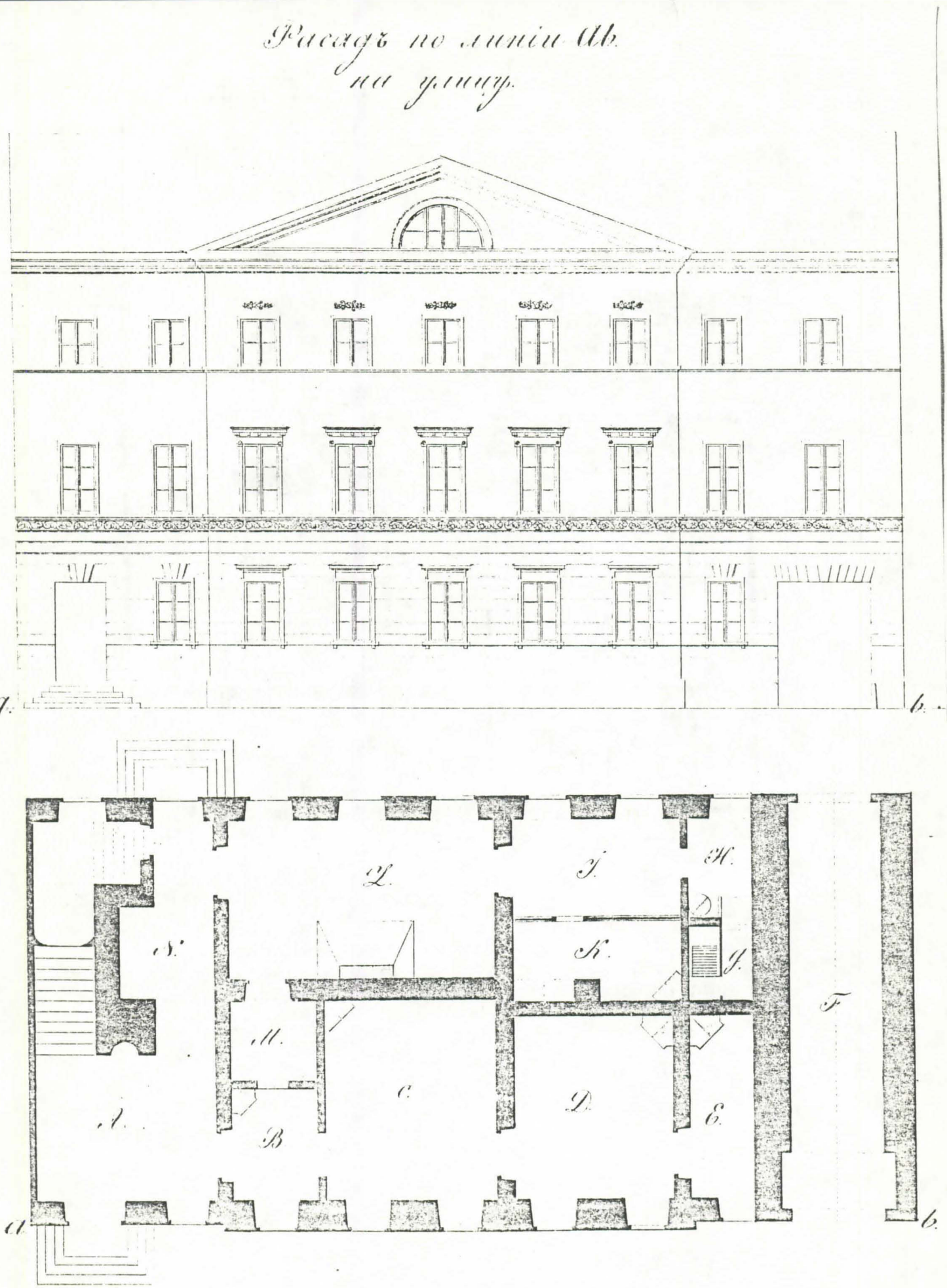

Kuva 2. Salaneuvos Walleenin talo. Aleksanterinkatu 8, julkisivu ja ensimmäinen kerros. Urakkatajouskilpailun asiakirjojen liitepiirustukset 1853. VA. Senaatin talousosasto.

План средняго этажа.

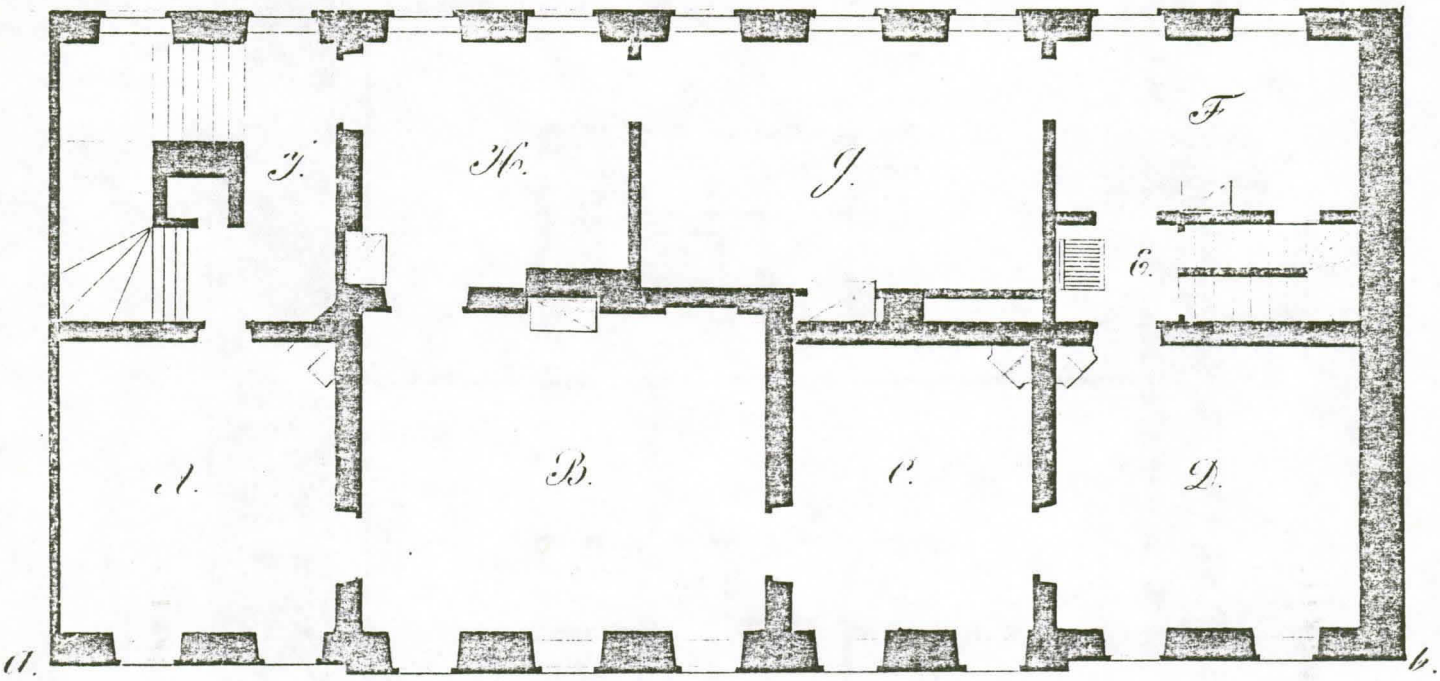

Kuvat 3 ja 4. Salaneuvos Walleenin kivitalon toinen ja kolmas kerros ennen talon muuttamista ruotsalaiseksi tyttökouluksi. VA. Senaatin talousosasto 1853.

План верхняго этажа.

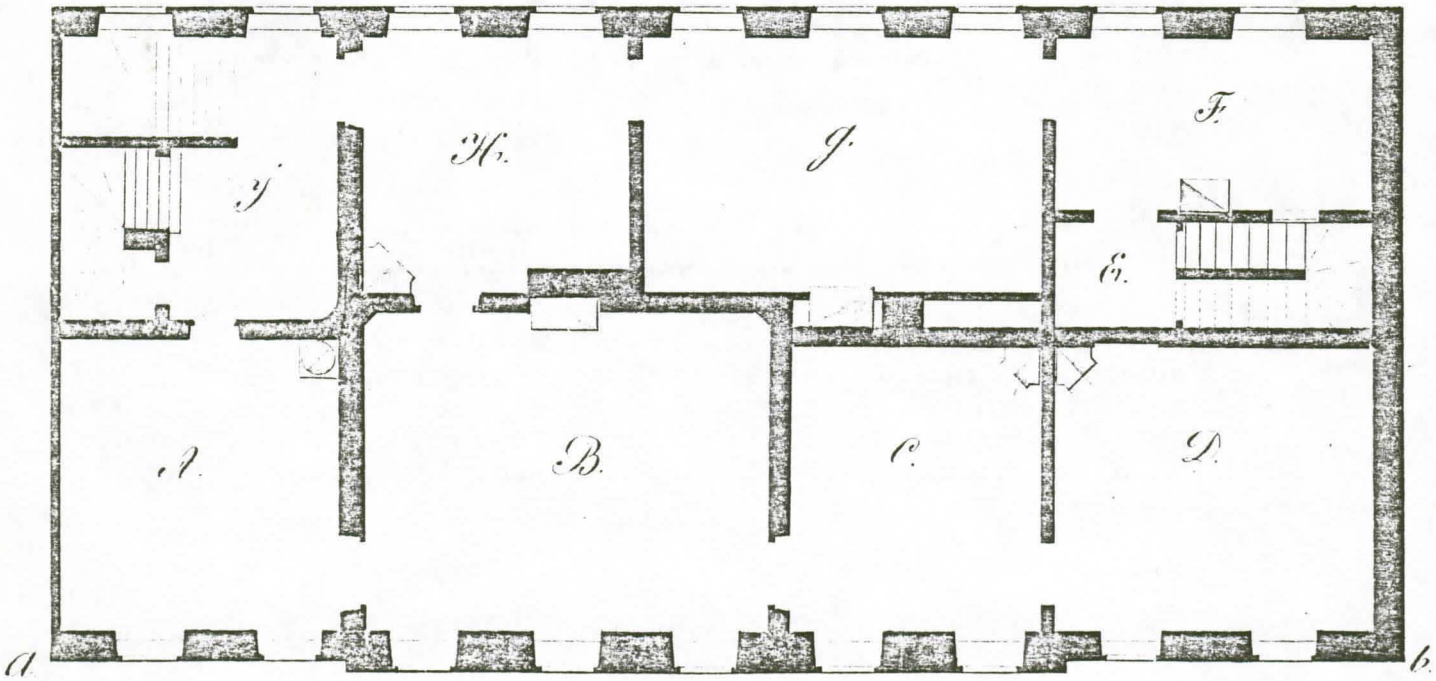

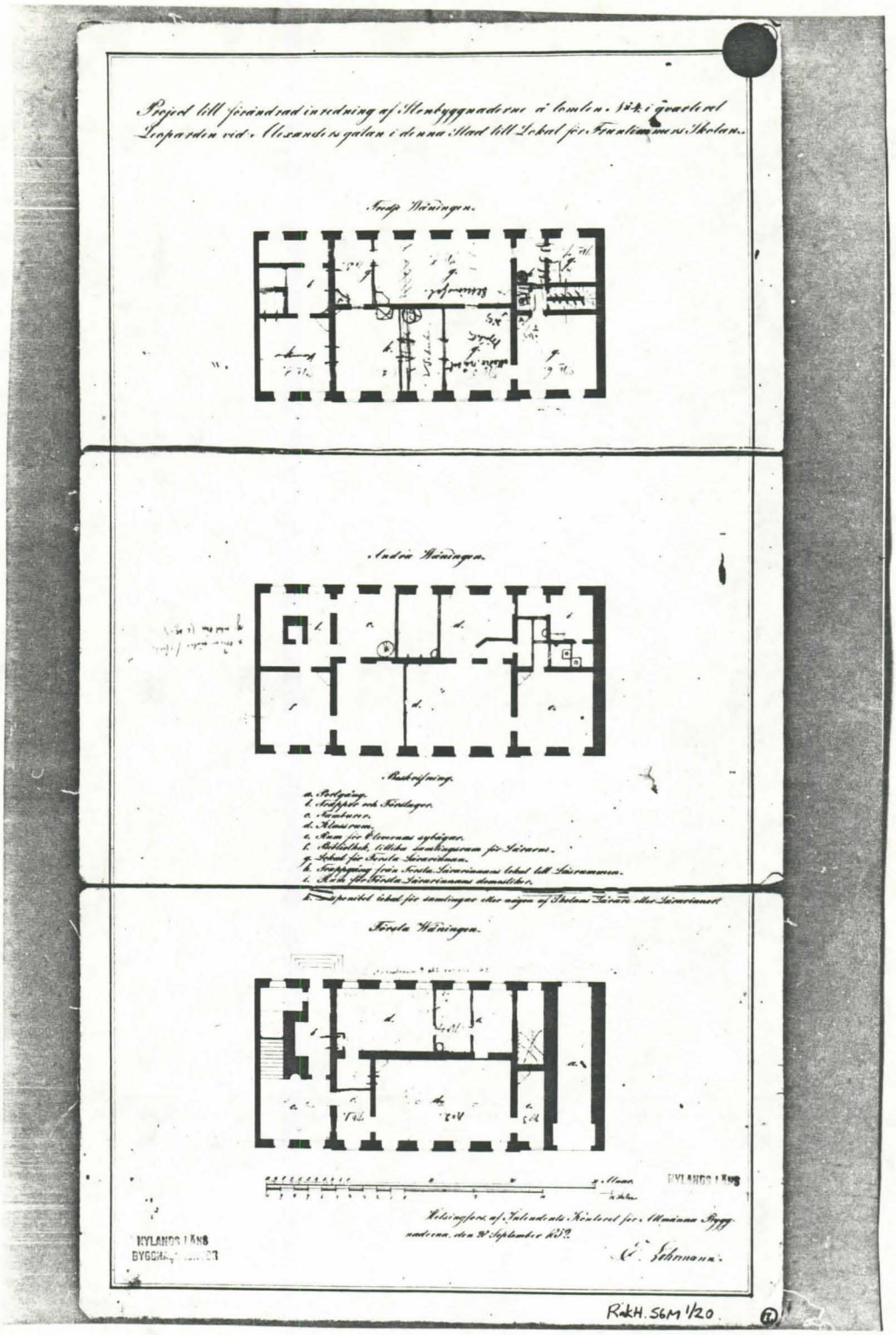

Kuva 5. E. Lohrmannin suunnitelma Walleenin asuinrakennuksen muuttamiseksi tyttökouluksi 1852. Suurimmat muutokset rakennukselle aiheutti suurten luokkahuoneitten muodostaminen väliseiniä poistamalla tai niiden paikkoja muuttamalla. VA. RHA.

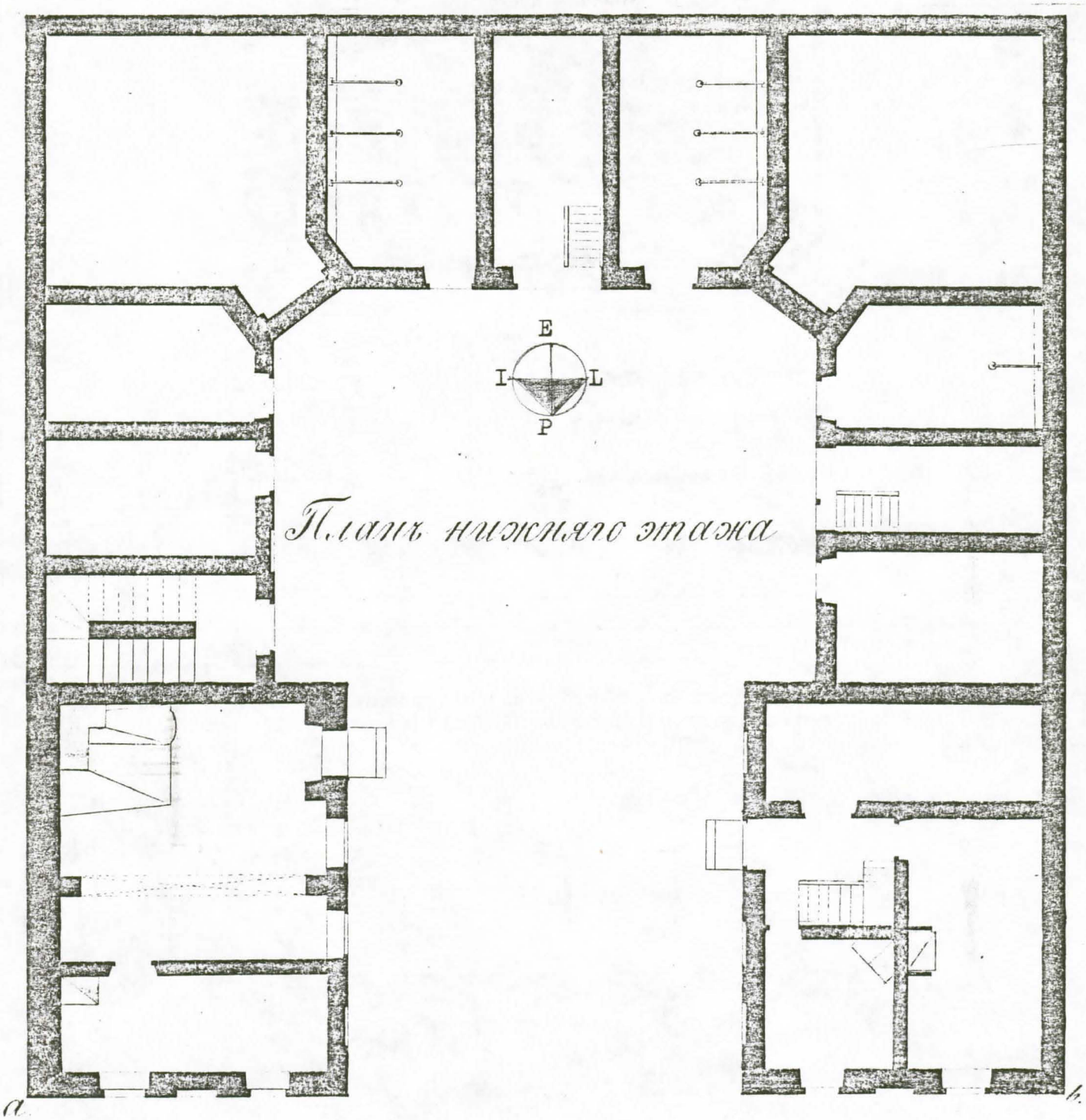

Kuva 6. Kaksikerroksisen kivisen piharakennuksen pohjakerros. Itäinen siipi laajennettiin ja korotettiin 1871 tyttökoulun voimistelusaliksi. VA. Senaatin talousosasto 1853.

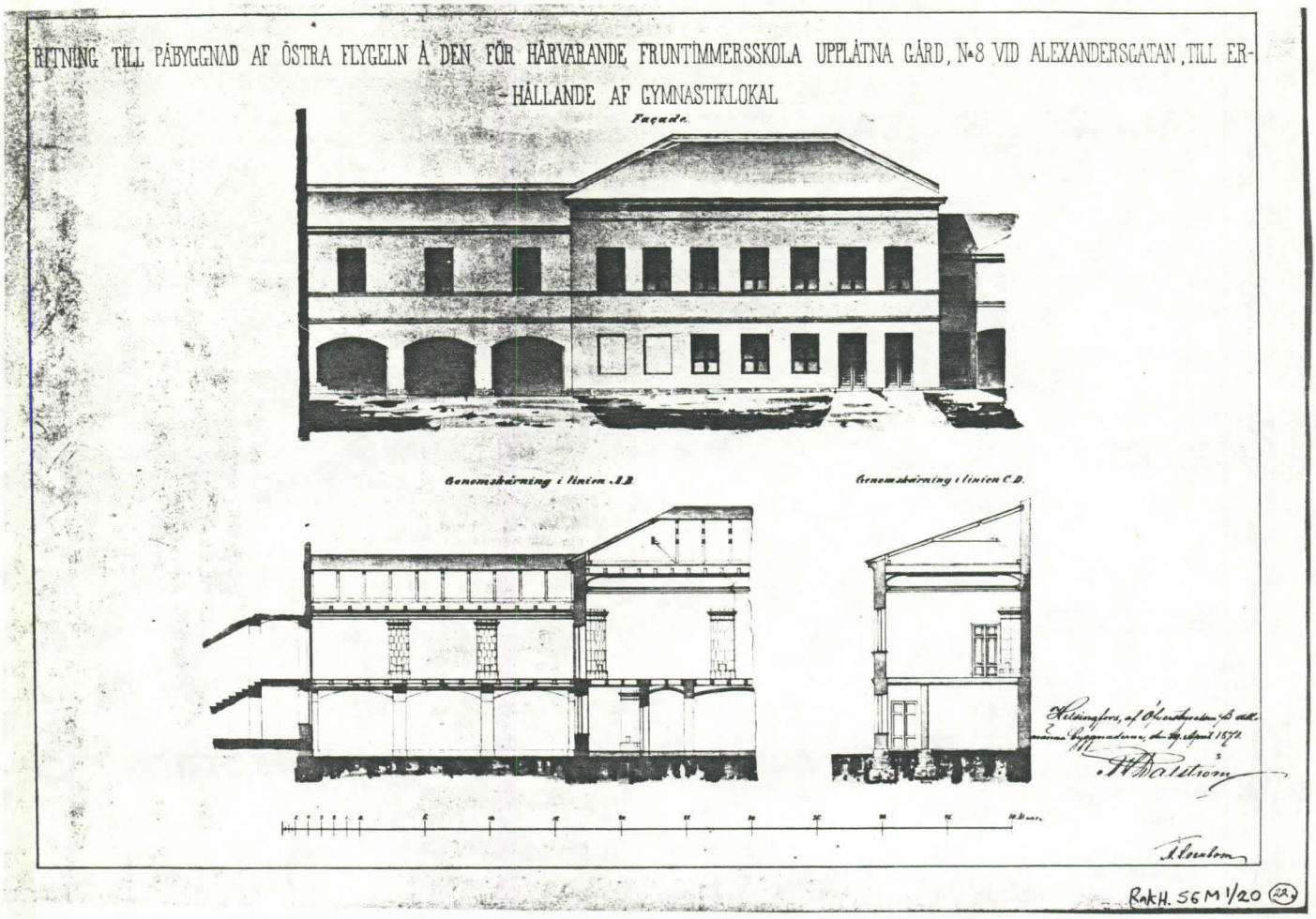

Kuva 7. Piharakennuksen itäsiiven muuttaminen voimistelusaliksi 1871. Käytävän toisesta kerroksesta oli yhteys päärakennukseen. Rakennus purettiin 1930-luvulla uuden toimistosiiven tieltä. VA.RHA.

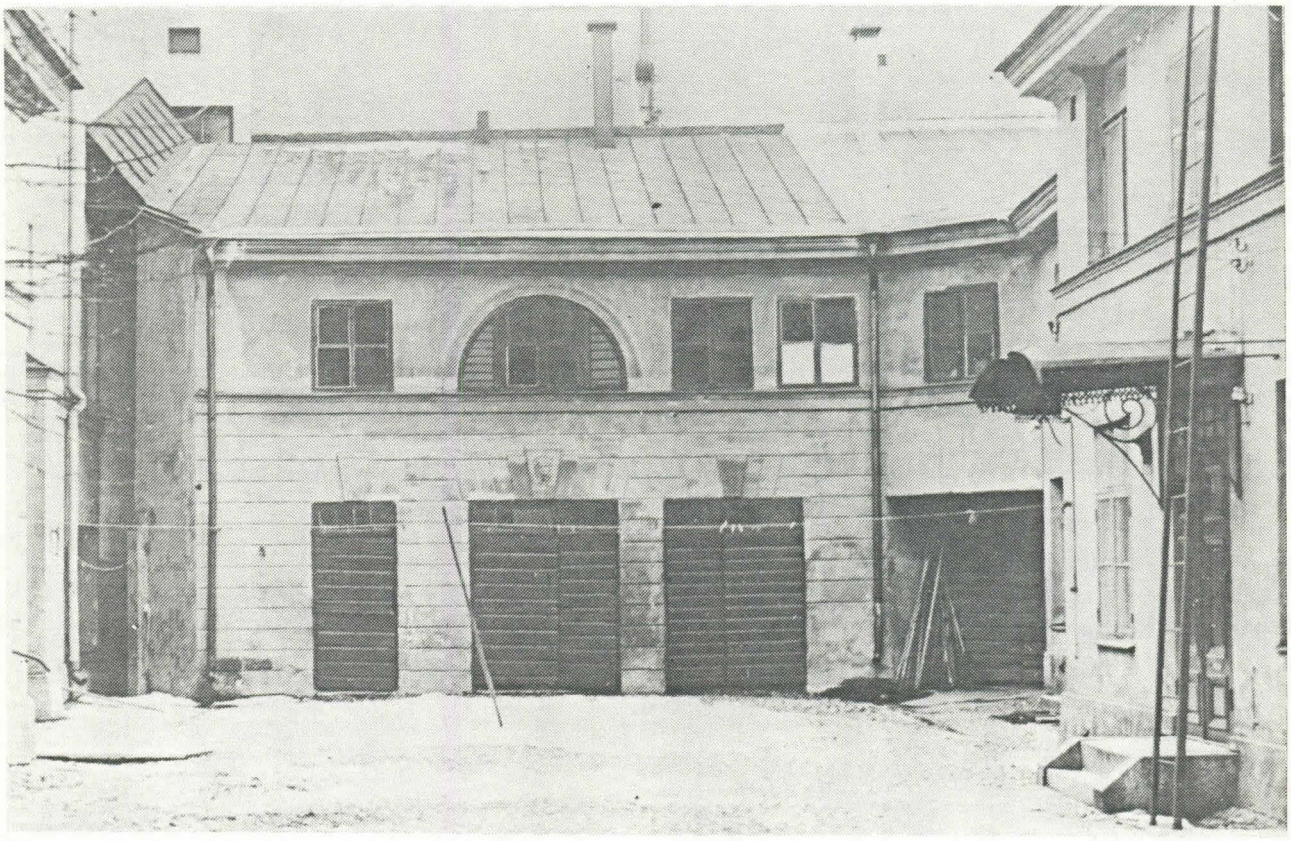

Kuva 8. Piharakennuksen eteläinen osa. Tallisiipi purettiin 1905 keisarillisen palatsin uuden valtiosalin rakennustöihin ryhdyttäessä. Valok. Wolfgang Heine. Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto.

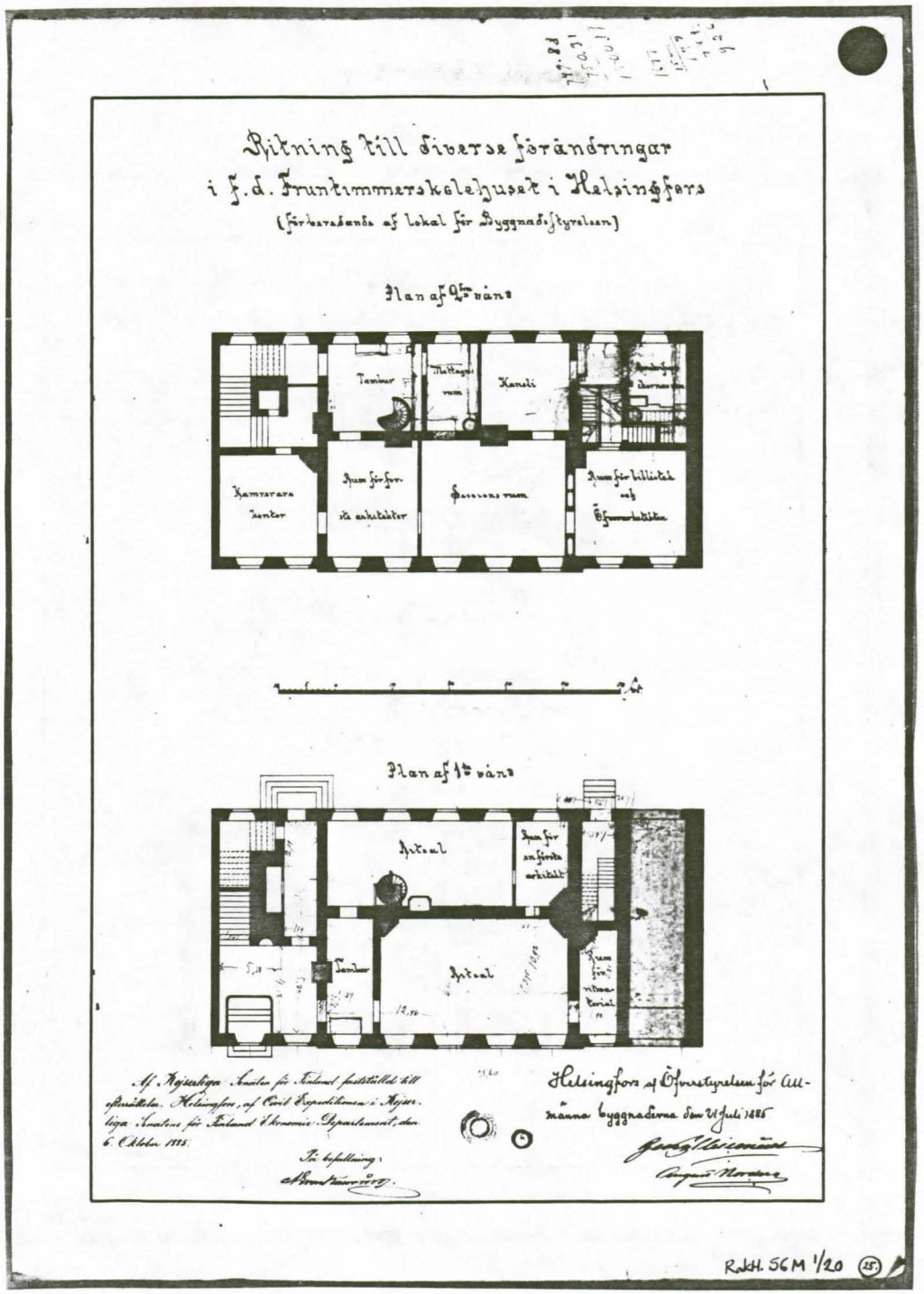

Kuva 9. August Nordenin muutospiirustus Yleisten rakennusten ylihallituksen sijoittamisesta Aleksanterinkatu 8:n ensimmäiseen ja toiseen kerrokseen 1885. VA. RHA.

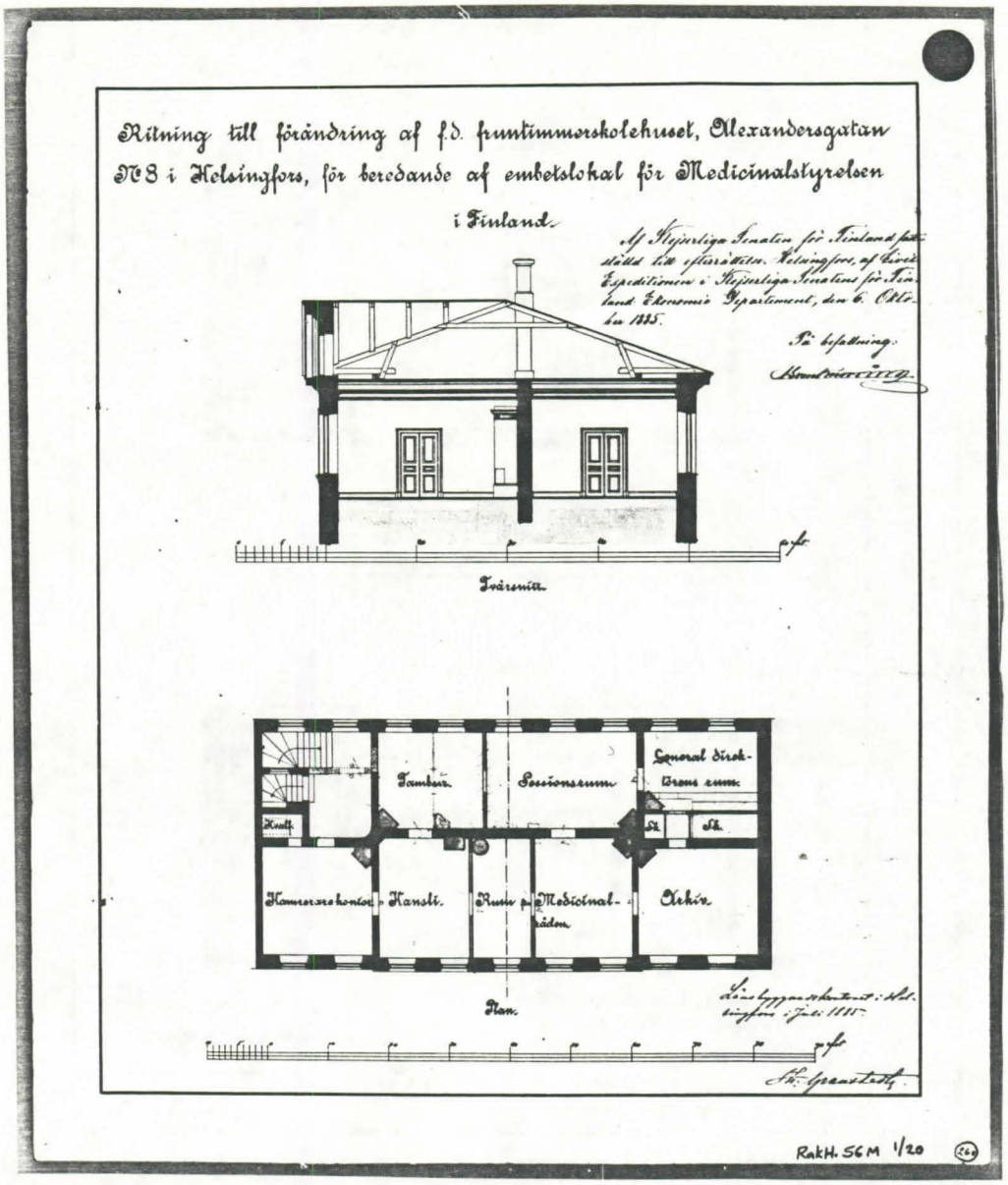

Kuva 10. Muutossuunnitelma, jolla saatiin lääkintähallitukselle tilat Aleksanterinkatu 8:n kolmanteen kerrokseen. Suunnitelmat laati läänin rakennuskonttorissa 1885 Th. Granstedt. VA. RHA.

Kuva 11. Aleksanterinkatua 1910. Äärimmäisenä vasemmalla lääninhallituksen seinää, seuraavana Wannbergin suunnittelema ent. Sederholmin talo rautakaiteisine parvekkeineen. Seuraava talo on Anders Kocken suunnittelema yksityistalo, jossa kuvan ottoaikaan toimi vielä yleisten rakennusten ylihallitus. Suuri istuntosali toisessa kerroksessa julkisivun keskikohdalla. Valok. Signe Brander. Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto.

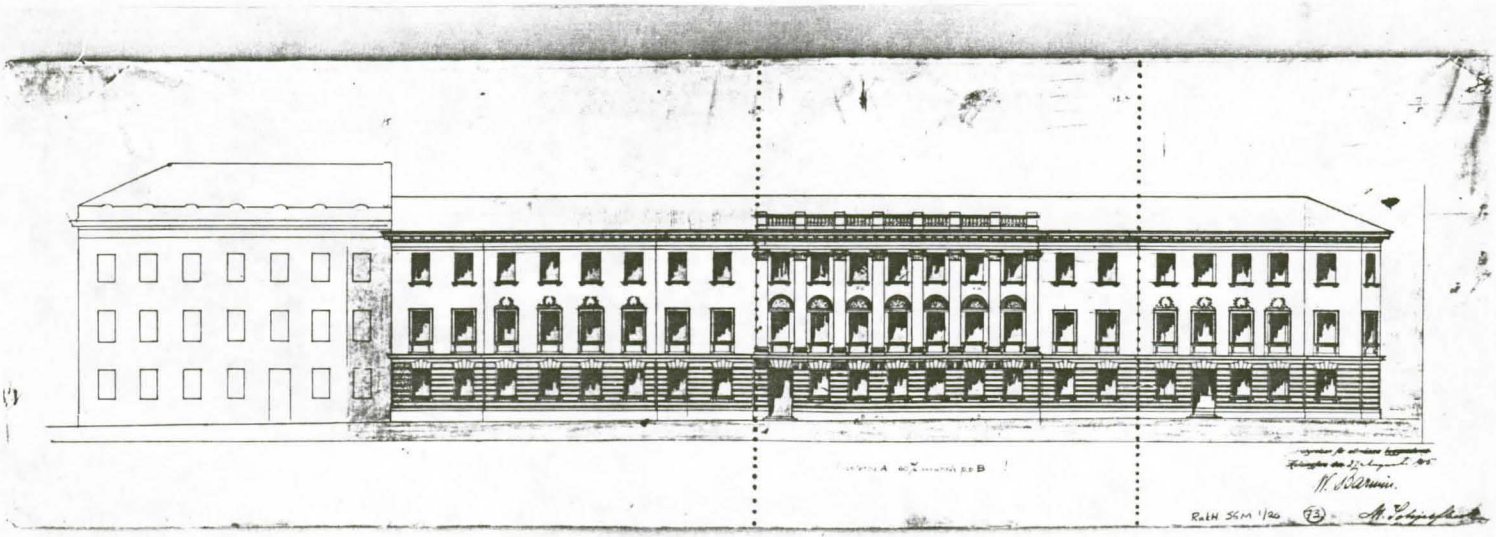

Kuva 12. Edellisen kuvan rakennukset uudessa asussaan. Pisteviivoitus osoittaa Kocken suunnitteleman talon aseman uudessa fasadissa. VA. RHA.

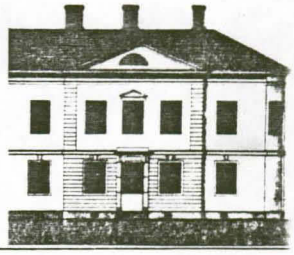

A L E K S A N T E R I N K A T U 1 0

Dobbinin talossa ennen tulipaloa asunut kauppias Gabriel Johan Cadenius osti palon jälkeen Heidenstrauchin tontin nykyisen Aleksanterinkatu 10 kohdalta ja tilasi linnoitusupseeri Pehr Granstedtilta kulmatontilleen kauppa- ja asuinrakennuksen sekä ulkorakennuksen piirustukset (VA, RHA, suunnitelmapiirustukset 24.4.1817, Pehr Granstedt; kuvat 1 ja 2).

Talon pääjulkisivu oli Aleksanterinkadun puolelle. Alaosastaan rustikoidussa, ja toisen kerroksen osalta liseenein korostetussa keskirisaliitissa oli komeasti kehystetty pääovi. Pyöristetyssä kulmauksessa oli käynti myymälään ja toisen kerroksen kulmahuoneen kohdalle Granstedt oli ehdottanut parvekkeen.(Parveketta ei ilmeisesti koskaan toteutettu. Uudestaan se suunniteltiin 1854, mutta myöhemmissä piirustuksissa sitä ei ole merkitty kulmaan.) Helenankadun julkisivu oli yksinkertaisesti rapattu, ilman arkkitehtonisia korostuksia. Ajoportti erotti varsinaisen asuintalon rakennuksen jatkeena olevista leipomo- , varasto- ja palvelusväen tiloista.

Vuoden 1835 palovakuutuksen mukaan Cadeniuksen talossa oli ensimmäisessä kerroksessa kauppa, sen varasto ja konttori, leivintupa, suuri makasiini, keittiö, kolme eteistä ja kahdeksan asuinhuonetta ja toisessa kerroksessa kaksi eteistä, kaksi keittiötä ja 15 asuinhuonetta. Päärakennus vakuutettiin 45.000 ruplan arvosta ja koko kiinteistö 51.000 ruplasta (VA, Tarmon arkisto, vak.no 1181, 1835).

Kauppias J.A. Deckerin aikana sisätiloissa tehtiin joitain pieniä muutoksia ja ulko-ovijärjestelyjä (HKA, maistraatin arkisto, muutospiirustus 14.6.1844, A.F. Granstedt). Raatimies Deckerin lesken Therese Deckerin kuvauksen mukaan päärakennuksen interiöörit olivat ajalle erit-

täin tyypilliset ja huolella sisustetut, täysranskalaisia pariovia maalatuin vuorilaudoin, kaikissa asuinhuoneissa jalkalista ja useassa rintapanelit, 15 huoneessa oli ranskalaiset tapetit ja 15 huoneessa liimavärillä maalatut seinät, huoneissa oli valkeat kaakeliuunit ja keittiössä valkeaksi lasitettu liesi (VA, Tarmon arkisto vakuutus no 4317, 1860).

1876 tehdystä, etupäässä tulisijoja koskevasta muutospiirustuksesta näkyy, että rakennus on Helenankadun makasiiniosan katuovien sulkemista ja joitain sisäisiä porrasmuutoksia lukuunottamatta säilyttänyt alkuperäisen huonejärjestyksensä (HKA, maistraatin arkisto, muutospiirustus helmikuu 1876, Th. Decker; kuva 3).

1891 Decker esitti uuden myymälän avaamista Aleksanterinkadun puolelle, eteishallin ja pääportaan muutosta (VA, RHA, muutospiirustus helmikuu 1891; kuva 4). Muutoksia ei ennätetty tehdä, sillä neuvottelut kiinteistön ostamiseksi valtiolle, lääninhallituksen tarpeisiin käynnistyivät 1893. Ensimmäiset luonnokset lääninhallituksen sijoituksesta teki Th. Decker virkatyönä yleisten rakennusten ylihallituksessa 1894 (VA, RHA, muutospiirustus 30.3.1894).

Ehdotuksen mukaan lääninhallituksen arkisto sijoitettiin entisiin makasiineihin Helenankadun siiven eteläpäätyyn, ajoportti muutettiin yleisön odotushuoneeksi, kulman myymälähuoneeseen tuli lääninrahaston holvi. Toisen kerroksen kulmahuone sisustettaisiin maaherralle ja lähihuoneet lääninsihteerille, konttorille, kirjaamolle jne. Vanha pääporras korvattiin talon pihakulmaukseen rakennetulla uudella portaikolla ja kulmamyymälän katuovi suljettiin.

1904, jolloin lääninhallitus muuttu Aleksanterinkatu 4:n ja 6:n tiloihin, siirrettiin Helenankadun kulmataloon läänin maanmittauskonttori ja läänin rakennuskonttori.

1915 Cadeniuksen entinen kulmatalo korotettiin kolmikerroksiseksi, porttiholvi avattiin uudelleen, pääportaikot

uudistettiin ja sisätilat uudenaikaistettiin. Läänin maanmittauskonttori siirrettiin ensimmäisestä kerroksesta toiseen ja maanmittauskonttorin tilat sisustettiin senaatin arkistolle (Yleisten rakennusten ylihallituksen kertomus 1914-1916. Helsinki 1920). Tässä yhteydessä kulmatalo sai naapuritalon tapaan uuden, yhtenäisen julkisivun (VA, RHA, suunnitelmapiirustus 27.8.1915, W. Barmin, M. Schjerfbeck; kuvat 5,6).

1930-luvulla levitettiin Helenankadun siipeä pihan puolelle rungonpituisella 3-kerroksisella huonerivillä ja entinen pihanpuoleinen tilasarja muutettiin käytäväksi.

Kuvat 1 ja 2. Pehr Granstedtin suunnitelma kauppias Cadeniuksen taloksi 1817. Kaksikerroksisen kulmatalon pääjulkisivu oli Aleksanterinkadulle (silloiselle Suurkadulle). Neliömäisessä julkisivussa on vielä hyvin kustavilainen yleisleima. VA. RHA.

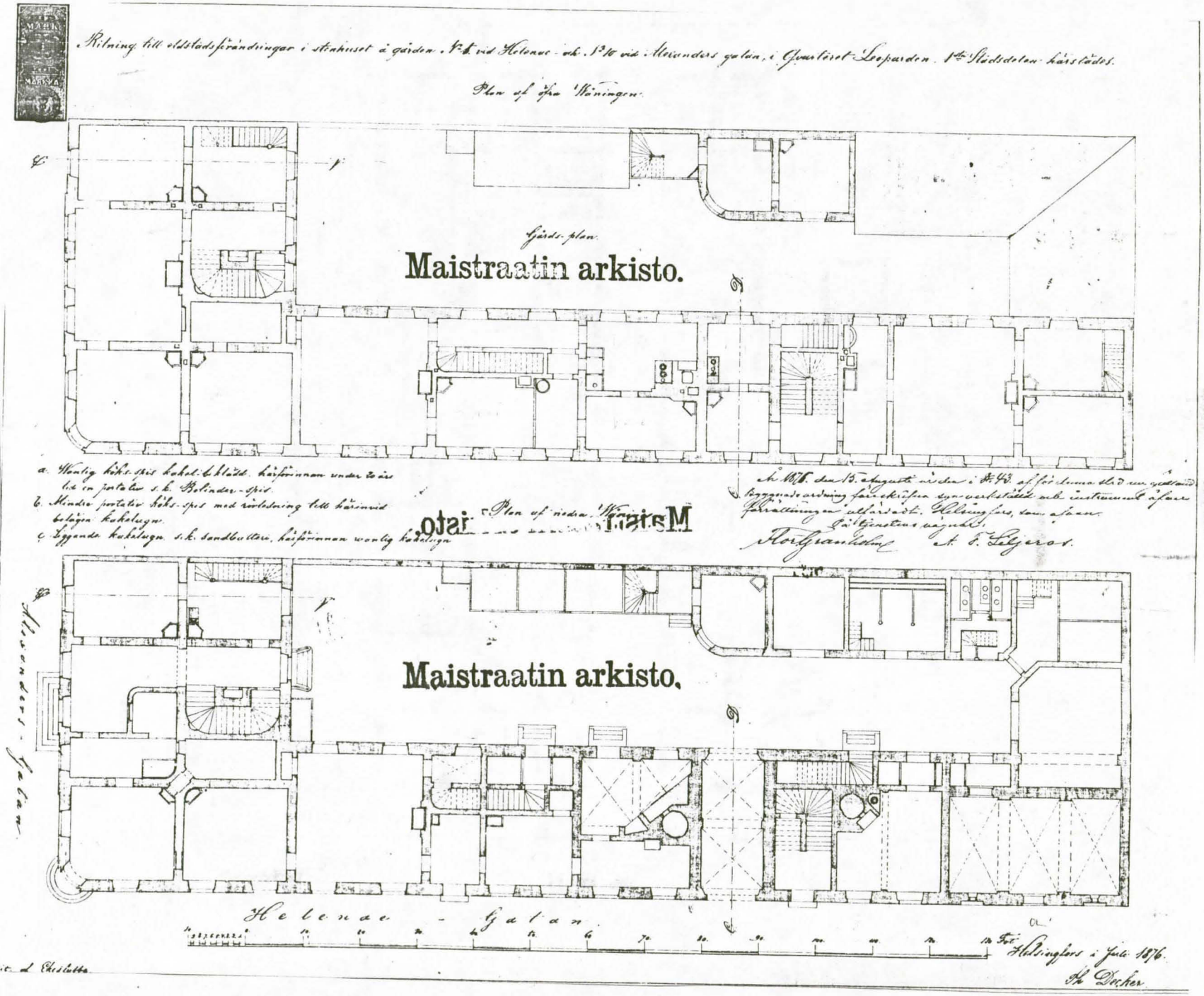

Kuva 3. Tulisijojen muutospiirustus vuodelta 1876 osoittaa rakennuksen sisäiseltä järjestelyltään säilyneen periaatteessa Granstedtin suunnitelmien mukaisena. Helenankadun makasiinirakennuksen pihanpuoleinen katos on rakennettu umpeen, kadun puolella ajoportin vieressä ollut rengin huone on muutettu porraskäytäväksi ja kadulta makasiineihin johtavat ovet on suljettu. HKA. Maistraatin arkisto.

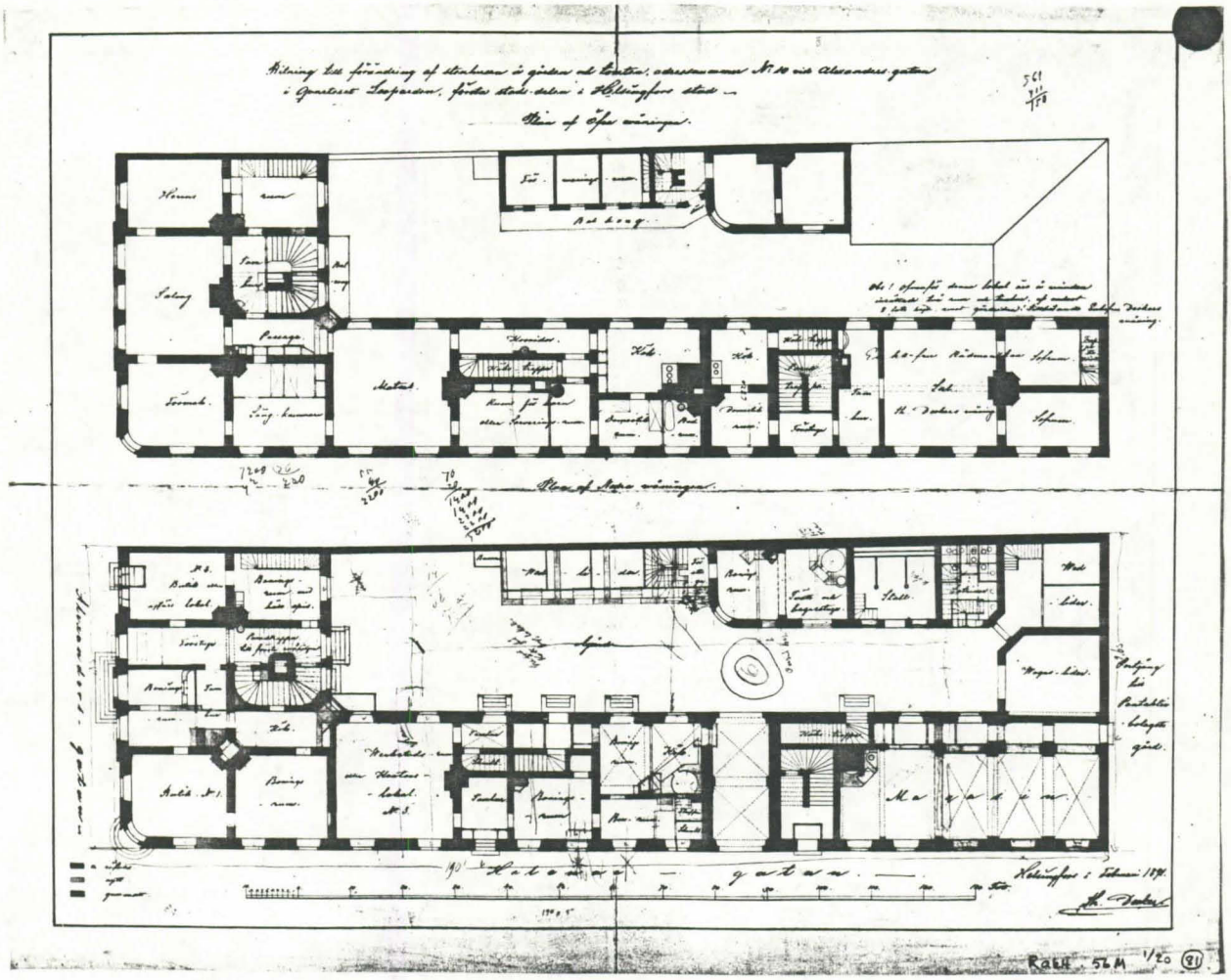

Kuva 4. Sisätilojen muutossuunnitelma 1891. Helenankadun siipeen on erotettu itsenäinen asunto ja työtila. Yhteys Aleksanterinkadun rakennusrunkoon on suljettu. Lisäksi on esitetty pääportaan ja alahallin muutoksia sekä uuden myymälän avaaminen Aleksanterinkadun puolelle. VA. RHA.

Kuva 5. Aleksanterinkatu 10 - Helenankatu 5 vuonna 1914 ennen korotusta ja julkisivun muutosta. Huomaa Helenankadun fasadissa ikkunakoon pieneneminen neljännestä ikkuna-akselista lähtien. Se osoittaa Aleksanterinkadun puoleisen rungon ja Helenankadun siiven rajan. Valok. Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto.

Kuva 6. Helenankadun julkisivun muutosesitys 1915. VA. RHA.

Forslaget till Stora Kom. d: 6. Juni 1834. Lyst d: 25 Nov. 1834. med 30 dr.

DN 133/135 1834.

J. Lamm Lindström

№ 184.

Beskrifning och Värdering af underteckna's i Helsingfors Stad ägande, samt under № 7. i Qvarteret Gropgränden belägne Gård, hvilken till delaktighet uti allmänna Brandstods Bolaget i Finland anmäles.

Tomten innehåller 3,402 quadrat alnar i Areal mäld, af hvilka Norra Sidan är 40½ alnar och gränsar till Fred Gatan 70 alnar bred, Östra Sidan är 84 alnar och stöter intill Tomten № 8. Södra sidan är 40½ alnar gränsar till Tomten № 2. samt Westra sidan 84 alnar gränsar till Tomten № 6. har egen Brunn och är belägen på 148 alnars afstånd från Norra Hamnen, samt försedd med följande Brandredskap, nemligen 2ne Kåpsprutor, 2ne Brandhakar, 2ne Stegar, 2ne Svabbar och 2ne Läderämbare, utom öfriga Hattukärl &c.

Byggnaderne af Brandstod Tomten, den № 7 Qvarteret Gropgränden

Byggnaderne hvilkas läge bilagde plantecknings närmare uppgifter äro följande äro till försäkring anmälde:

№ 1. Ett Stenhus, uppfördt år 1812. af 3 wåningar med Windskamrar, 40½ alnar längt och 20 alnar bredt mot Fred Gatan, med en vinkel inåt Gården 55 alnar lång, 13½ alnar bred, samt har i Medelhöjd från jorden till Takkammen 25 alnar, med Tak af Pärnyplåtar täckt med Skifvar.

Handl. G. A. Vedenholm.

Underskrifvet i Helsingfors den 10 Juni 1834.

Lindström

	Värde i Rbdr Assignater			
	Underteknade Husägare		Brandstod Comitén	
	Rbdr	Kopp	Rbdr	Kopp
Summa	xxxx	1755		

Under denna byggnad äro 10 st hvälfda Källare med 4 stenbagar hvaraf 3:ne äro belägda med broder, tillsammans		
Stenfaten under Huset byggnad och hugg. Grusten wärderas till	5000	5000
1. st Källardörr af järn med lås och gångjern	1000.	
2. st dito af plankor beslagen med jernplåt, med lås och gångjern	100.	70.
7. st stärne och mindre Källardörar af bräd tillsammans	80.	70.
5. st Gluggar med järngaller och luckor	100.	60.
Gårdbyggnaden hvars yttre Murar äro 1½ och skilsmurarne ¾ alen tjocka uppförde af Tegel har:	75.	00.
1. nedre Wåningen 2:ne hvälfda Portgångar och 16 Rum: 2. Förstugor, 6. kamrar, 1. Skafferi, 1. kök, 1 Bagarstuga, 2. Drängrum, 1. hvälfd Förstuga och 2 hvälfda Magaziner samt öfver det ena Portgången 2. kamrar med tillsammans 9. Rökkammarn, 1. kök, Snickarstuga samt en Bagarstuga. Det Nedre Wåningen hvars yttre Murar äro 1. alen och		
Transport	6355.	5280.

Transport	6355.	5280.	
Skiljomurarne 34 alnar tjocka, består af 28. Rum: 2ne Förstugor, 1. Corridor, 1. Tarc bord, med af trädir afdelad Garderobe, 1. Sal, 1. Matsal, 13. Kamrar, med inalles 14. Kakelugnar, 1. Kök med Spis och Ilkugn, samt 1. Skafferie.			
III ERS Tredje Våningen hvars yttre Murar äro 34 och Skiljomurarne 34 alnar tjocka, innehåller 19. Rum: 2ne Förstugor, 1. Corridor, 1. Sal, 1. Matsal, 11. kamrar, med tillsammans 13 Kakelugnar 1. Kök med Spis och Ilkugn samt 1. Skafferie.			
Yttre Fönster af Huset Byggnaden äro ankragte 35. Rum, och etc Fönster af Flygelns södra gafvel 2. Rum, tillsammans 5. Kamrar och 2ne Kök, med 5 Kakelugnar och 2ne Spisar. Fragporne i Nöst af Stenar, hvälfde af sjelfva Fönster, Fönsterdörrarne af Jern, Fönsterkattset belagt med 2ne hvarf Tegel, 10. st. Fönsterskaffor belagne med Jernplåt utan lucka, Skorstenar, Nock och Takfot äfven belagne med Jernplåt.			
Transport	6355.	5280.	

Transport	6355.	„	5230
Hela Stommen af Dunne Byggnad, med skorstenar, samt Väggarnas yttre affärgning och inre Målning, i dess nuvarande tillstånd, wäderaslitna	34850.	„	31325. –
Yttre Taket med dess tillehör samt Tak och Stuprannor samt 10 st. Windkaspor	3500.	„	4400. –
Bjelklagen af hela 12 tums Ejelkammare samt Trapbottnar och jernförankringar	2600.	„	3300. –
Golfven i fyra Förstugor af Sandsten	200.	„	150. –
Golfven i 55. större och Mindre Rum af 2 tums plankor, hvaraf 5 äro Måla de tillsammans Wärde	1675.	„	2200. –
Windbattnet och Golfvet uti ett Magazin dubbelt belagd med Tegel på Kant	250.	„	600. –
Taken i 3 Rum af andre Wåningen, sjö fade och Måla de medlyftar af Snickeriarbete	225.	„	225. –
2:ne Sportgångar i förstuga, 2 Magazinen och 1. Dränkkammare hvälfde	600.	„	400. –
Taken i alla öfrige Rum gipsade och med wanliga taklister	2150. –		2000. –
Trapporne i Huvudbyggnaden genom 7 Wåningar af trappsten och linwäxlad af Tegel beklädd med Bräder	1000.	„	700. –
Trapporne i Flygelbyggnaden 2:ne Wåningen			
Transport	54005.	„	50530.
			50530

Transport	54,005.	—	50530.	—
Af trappstegen samt till 3:de Våningen och Vinden af tegel, hvarsteg på yttre kanten äro täckte med platt stångjärn	900.	—	400.	—
2:ne yttre trappor af huggen Granitten	300.	—	250.	—
2 större och 3 mindre yttre trappor af Stock och bräder	50.	—	45.	—
12. st. Fönsterluftar (1:ta Vån.) 7. alnar höga, 2 alnar breda af hvitt glas i Kitt med alt tillbehör Målade — — — — — à 25 Rub.	300.	—	300.	—
11. par inre fönster till dito Målade à 10 Rub.	110.	—	110.	—
7. st. Fönsterluftar af hvitt glas i Kitt till flygelen 2. alnar i Qvadrat med tillbehör — — — — — — à 18 Rub.	126.	—	126.	—
4. par inre fönster till dito à 7 Rub.	28.	—	28.	—
11. st. Fönsterluftar (2:dra Vån.) 3½ alnar höga, 2. alnar breda med beslag och målning — — — — à 26 Rub.	286.	—	286.	—
10. par inre fönster till dito Målade à 11 Rub.	110.	—	110.	—
1. dubbel glasdörr till Balconen med lås och tillbehör — — — — —	50.	—	50.	—
12. st. Fönsterluftar till flygelen 2¼ alnar höga, 2 alnar breda med alt tillbehör — — — — à 23 Rub.	276.	—	270.	
11. par inre fönster till dito Målade à 9 Rub.	99.	—	99.	
2. st. Fönsterluftar af hvitt glas, med inre fönster och alt tillbehör Målade 2¼ alnar höga 2 alnar breda à 25 Rub.	50.	—	50.	—
Transport	56,690.	—	52660.	—

	Transport	56,650	52[illegible]
	9. st. Fönsterluftar, (3dje Wåning) 2¼ alnar höga, 2. alnar breda, Målade, med beslag och inre fönster — — — — — — à 32 Rd.	288.	288.
	3 st. Fönsterluftar, 2¼ alnar höga 2. alnar breda, med 2. par inre fönster och öfrigt tillbehör, Målade — à 25 Rdr.	75.	75.
	15 st. Fönsterluftar af helt glas till flygelen, 2¼ alnar höga 2. alnar breda, med allt tillbehör, samt 14 par inre fönster till dito Målade — — — à 25 Rdr.	375.	375.
	10. st. halfrunda fönster till Windskappan af helt glas i kitt 1¼ aln höga à 10 Rdr.	100.	100.
	1. halfrund Windsfönster af helt glas i kitt, med inre fönster och nödige beslag, Målad 2¼ aln högt — — —	40.	40.
	2. Windsfönster, det ena Skickelns Gavel, det andra å Östra Gaveln af huvudbyggnaden, 2. aln höga och breda med inre fönster och öfrigt tillbehör à 20 Rdr.	40.	40
	9. fönster af små rutor i kitt, till Skafferiet i nedra Våningen af huvudbyggnaden, Wärdt — — — —	8.	6.
rättelse.	11. st. Fönsterluftar af jern till nedra Våningen, Målade med Oljefärg — — — — — — — — à 45 Rdr.	495.	360.
	3. st. gluggar till Magazinerne med jern luckor och galler — — — à 15 Rdr.	45.	39.
	Transport	58,150.	53983.

Transport	58150	53985
12. Stc Halfranska dubbla Cattaning Dörrar, med yttre och inre foder, Engelska lås med Messingsvredar, gångjern och inskurna reglar, Målade Halvar höga, 2½ alna breda — — — — — à 45 Rub.	540	480
1. Halfranska dubbla Cattaning dörr, med foder, lås reglar och gångjern, Malade Halvar höga, 2. Alnar bred — — — — —	40	39
1. Dubbel Dörrluft, Halvar höga, 1¾ alnar bred, hvars yttre är enkel halfranska med Enge gångjern och skurna lås med Messingsvredar, samt den inre halfranska dubbla Cattaning med reglar och gångjern målade — — — — — —	40	40
3. Stc Halfranska dubbla Cattaning Dörrar, 1½ alna höga, 2. alna breda med lås, reglar och gångjern Målade à 12 Rub.	90	90
2. par Enkla bradörrar, 1 aln 22 tum höga, 2½ aln breda med lås haker och gångjern, denna härafhar Wäggskåpet Målade — — — — — — — à 15 Rub.	30	30
2. Stc Enkla bräddörrar med lås och gångjern till Skafferiet i Flygeln à 6 Rub.	12	12
17. Stc Halfranska Enkla dörrar till hela 1½ Wåningen med Dubbla foder lås och gångjern hvaraf 5 Stc med Messingsvred 1½ aln höga, 1 aln breda Målade — à 25 Rub.	425	340
Transport	59337	55014

Transport	59339	55011
1. Enkel bradörr, med Lås och gångjern samt en bradvägg som efterarant 2ne Kamrar	20.	15.
2. Helfranska enkla dörrar med Lås och gångj. 7½ aln höga, 1½ Aln breda Målade, à 27 Rub.	54.	50.
6. st. Helfranska enkla dörrar till nedra Våningen, med Eng. Lås och gångj. Målade, 4 aln höga, 1¼ alnar breda — — à 28 Rub.	168.	150.
1. Dubbel Dörrlufter, 4 alnar hög, 1½ Aln bred, hvarsyttre Dörr är Enkel helfransk med Lås, gångj. Målad, och den inre halffransk, med insnurd fönster. Omålad — —	40.	30.
2. st. Halffranska dörrar 3½ Alnar höga, 1¼ aln breda med Lås och gångj. Målade — —	40.	30.
1. Beklädd bradörr till Köket i nedra Våningen 4½ Aln hög, 2 Alnar bred, med Lås och gångjern Målad — — —	25.	25.
2. st. Halffranska Dubbellans dörrar, 4 aln höga, 2½ aln breda, med fönster av vanligt glas i kitt, Lås och gångjern, målade, till första och andra Våningen Förstuga — — — — — — — —	80.	76.
2. par beklädda förstugudörrar, den ena ½ den andra ½ aln av höga, 2 Alnar breda med gångj. regler och klinka — — —	60.	60.
1. Dörrlufter Bagarstugan ½ Aln hög 2 Alnar bred, den yttre beklädd, par dörrar, den inre par dörrar av enkla Bräder		
Transport	59820	55450

Transport	59825	35420
Med gångjern hakar reglar och klinka	38	36. —
2. Beklädda Dörrar till drängkammaren med Lås och klinka — — — — — —	25.	25. —
3. St. Half franska Dikla Dörrar till Mind Rummen, med Lås och gångjern — — 20 Rub	60.	45. —
12. Klinkla bräd dörrar å Windarne med gångjern 5 St. hopa Lås till sommans — — —	75.	70. —
5. Fyrglade Dörrar till Rummen i Lilla Wäningarne å Södra ändan af Winkeln, ½ aln höga, 1. aln gland breda med Lås gångjern och Omålade — — — — — 18 Rub	90.	75. —
2ne Mind dörrar af jern med Lås hakar och gångjern — — — — — 6 Rub	120.	100. —
1. par Magazins dörrar beklädde med jernplåt ½ aln höga och breda med Lås gångjern och hakar — — — — — —	40.	35. —
1. par Dita ½ aln höga 2. aln breda med Lås och gångjern — — — — — —	30.	25. —
1. par beklädda Portar 6 alnar höga, 4 aln breda, med ½ par hakgångjern 1. stäre port Lås regel och kattrake Målade — —	90.	75. —
93 alnar Målade Katpanelningar 15 Kop	139.65	139. —
2 St. Porcellains Kakelugnar med figurer arbete och alt tillbehör — — 175 Rub	350.	280. —
1. Stärne Porcellains Kakelugn med Dörrar, och Fiela med Ledare	75.	65. —
Transport	60,958.65	56420. —

	Transport —	60,958.	65	58585.
	6. Stk. Kakelugnar af hvitt Kakel, med Dörrar och Spjäll — — — — — — a 60 Rub.	360.	„	300.
	23 Stk. Målade Kakelkakelugnar, med allt Tillbehör — — — — — — — — a 30 Rub.	690.	„	690.
	8. Stk. Tegelkakelugnar med Dörrar och Spjäll — — — — — — — a 25 Rub.	200.	„	200.
1. eldst:	1. Bagarstugu-Spis med Bakugn och jernlucka, insmurad jerngryta och 6 Stk. Jernankare och Spjäll — — — — — —	230.	„	230.
2ne eldst: hvarderas och den 3de med 1. eldstad:	5 Stk. Käks-Spisar med Stekugnar af Tegel, gjutne jernhällar, jernankare luckor och Spjäll — — — — — — — — — a 200 Rub.	600.	„	500.
1. eldst: hvard:	2ne små Käks-Spisar i Winden med Spjäll, samt i sammanhang med densamma en Tegelkakelugn tillsammans — —	75.	„	75.
	2ne Trädapplankningar a hvarderas Sals af Hufvudbyggnadens 2ne och 3die Våning Målade — — — — — — — — — —	60.	„	50.
	2ne Dito i Matsalen i 2dra Våningen samt en Enkel Bräddörr Målade — — —	85.	„	60.
	1. Dito som afdelar 2ne Rum i flygeln af samma Våning, Målad, har en slät Dörr med Lås och gångjern — —	25.	„	20.
	1. applankad Garderob i Tambouren i 2dra Våningen med 2 slata Dörrar, med Lås gångjern, samt 2ne fönster i Nitt — —	45.	„	40.
	Transport —	63,348.	65	58585.
				58.35

Transport	63,345.	59,340.		
1. Afflankning i Tambourn i 4:de Wåning med 1. Stat Dörr, med Lås och gångjern målad med Oljefärg, samt en afflankning i ett annat Rum af samma Wåning åfven Malad med Oljefärg — —	50.	40.	—	
2:ne Små Garderober i 3:de Wåningen, emellan Tambouren och Matsalen, med stata Dörrar på gångj. med lås och inredning med hyllor wärdt — — —	30.	30.	—	
2:ne Bråd Contoir i Torftagorne af flygeln med stata Dörrar lås och gångjern —	30.	20.	—	
3. st. Contoir, afflankade i Rummen å södra ändan af flygeln, med stata Dörrar, samt 4 st. Brädväggar som af delar dessa Rum — — — — —	80.	60.	—	
Uti 2:ne Torftagor af nedra Wåningen, afflankningar med 4. stata Dörrar med lås och gångjern — — — — — —	45.	40.	—	
Åtskillige Skrifbord och Contoir å Windarne till samman 5. Wåning	56.	35	45.	—
1. afflankning af bräder på förwaning uti det ena Magazinet — —	30.	20.	—	
1. Balcon af gjutet jern, hvilande på 4. st. Carfaller, wärderad till — —	675.	500.	—	
Leftunger af jern i trapporne genom 4. Wåningen af Huset byggnaden jamte ett jerngaller för				
Transport	64,345.	59,340.	—	

Transport	64,345	
Förslagen Jernfret, wärdt — — — —	130.	110.
Salunda wärdt förhela Byggnaden, det stånd den nu befinner,		
Afundertecknad ägare uppgifwit Rub. 64475.		
Brandtåns Comitén uräknat Rub. 59450.	59500	
Nya En Ulthus Byggnad af sten uppförd 1844. på Södra sidan af Gården tätt inwid föregående N:o 1. 40½ alnlång, 12½ alnar bred, samt häri medhögd 9½ alnar under tak af jemplåt, samt består af 7 Rum i Nedra Etagen, Nemligen 2:ne Wagnslider af deladt med en bräd-wägg samt med Höskullar af wan, 1. stall för 7 a 4. Hästar med Höskulle, 1. Tåhus för 7. Kor, 1. Stall för 4. Hästar hwarinnom är ett Tåhus för 2 Karaffskilt, från detförra med en brädwägg, jemte Höskullar öfwer alla dessa Rummen — — — — — —	[illegible]	
Ringfatan 17½ alnl. 9½ alnbrg. wärderas till	300.	3000.
Wilaskommen af Dunaclyggnad hwars Murarföre 7/4 alnt tjocka wärderas till	4000.	
Yttre Taket med dess tillbehör samt trennan	1300.	850.
Bjelklagen — — — — — — —	300.	300.
Golfven af Plankor — — — — —	150.	150.
Mellantaken af Wäder — — —	120.	120.
Transport	10,645	63870.

Transport —	7,060	„	6,500	—	
4. st runda Fänster i Kitt hvardera i 1. alns diameter — — — — — — à 8 Rub	32	„	32.	—	2 4 8
2:no Fänster med fyra Rutor i Kitt till Latrin,	14.	„	12.	—	
2:no Gluggar med trädluckor och Jerngallerier	15.	„	12.	—	
7. st Luckor af Eskla bräder, till Läskhallar, nu. Målade — — — — — à 8 Rub.	24.	„	24.	—	12 8
7. par flata Bräddörrar 4½ alnar höga och 4 alnar bred, hafva Lås och gångjern, målade — — — — — à 20 Rub	60.	„	50.	—	
2:no flata Bräddörrar 3 3/4 alnar höga, 2 alnar bredd med Stäcklås och gångjern. — — — — — — — —	20.	„	20.	—	
1. par flata Dörrar till Spilningens Rummet — — — — — —	10.	„	8.	—	99.
Inredningen i Latrin, med trappa tak golf och mellanwäggar samt 4 flata Dörrar af bräder — — — —	60.	„	50.	—	
Inredningen i 2:no Stall hvardera för 4. Hästar, med hvarsin upsigångs till skallen nu. m: — — — — —	60.	„	50.	—	24.
Dito i 2:no Fähus, det ena för 4. det andra för 2. Kor. — — —	30.	„	28.	—	5.
1. Brädwägg fond af delar Wagnslinn	20.	„	14.	—	28.
1. Dito till Fähusen, samt en plank wägg emellan Fähus och Stall —	50.	„	30.	—	
Salunda hela Uthus byggnaden —					
Transport —	7,040.	„	6,420.	—	

Transport	71.040	64800
Wärde i det stånd den nu befinnes:		
Af undertecknad ägare uppgifvet — — — — — — — — Rub: 6,565.		
Af Brantofts Examinator fråtvas Rub: 4750.		
No 3. En Uthus byggnad, af hors-tickie hvarmellan är inmurad med Tegel, med väggar af 1/2 alns tjocklek uppförd år 1863. 19 alnar lång 6 alnar bred, och i medhäfd 8 alnar, under dubbelt bradtak, innehåller 4 Rum afdelade med bradväggar, nämligen Stall för 1 Häst, och 2ne Lider samt Windar åfwan dessa Rum. Stommen af Eums Kyppad, taket af Dubbla Bräder, mellantak af bräder jämte Bjälklag, 7 st. stäta bradörrar, 4 alnar höga, 2½ alnar breda, med Stoklås och gångjern, samt 7 st. stäta Luckor till Windarne, Allt värderas i ett för allt till —	600.	600.
Summa Rubel	71.640	64800.
Sammandrag af företrädde Wärden		
Hus No 1.	64475	59450
" No 2.	6565	4750.
" No 3.	600	600.
Summa hela Gårdens Wärde	71.640	64800.
Utom ofanstående till Försäkring anmälde Hus, finnes å Gården		